

NOG DRIE PAUSEN? DE PROFETIEËN VAN MALACHIAS

AMBO

Al eeuwen wordt er gediscussieerd over de vraag of de profetieën van Malachias authentiek zijn. En zo ja, of hij het met zijn karakteristieken van de pausen, die ruim achthonderd jaar geleden zijn neergeschreven, bij het juiste eind heeft gehad. Zou dat inderdaad het geval zijn, dan valt daaruit een conclusie te trekken waaraan tot nog toe weinig aandacht is besteed, maar die opeens heel actueel blijkt te zijn: er zouden na Paulus VI nog maar drie pausen komen.

De Engelse historicus Peter Bander heeft de vermaarde profetieën, die bij iedere pauskeuze worden geciteerd, opnieuw vertaald. Bovendien wijst hij in de afkomst of het leven van elke paus die bijzonderheden aan, waarop de voorspellingen betrekking kunnen hebben. De overeenkomst is minstens curieus.

Of we daar zwaar aan moeten tillen, moet ieder voor zich uitmaken. Niemand hoeft enig geloof te hechten aan de profetieën van Malachias. Maar nu er al jaren zo zwaar en moelzaam wordt gediscussieerd over het ambt van de paus leek het aardig om voor de afwisseling deze zaak eens van een heel andere, onverwachte kant te benaderen. Als Malachias eens gelijk zou hebben en Paulus VI zou nog slechts drie opvolgers krijgen, waar maken we ons dan nog zo druk voor?

ISBN - 90 - 263 - 0105 - 7

NOG DRIE PAUSEN?

De profetiën van Malachias

INLEIDING EN COMMENTAAR
VAN PETER BANDER

AMBOEKEN/BILTHOVEN

De profetieën van Malachias lopen ten einde. Nog maar drie pausen en *De medietate lunae*, *De labore solis* en *Gloria olivae* zullen zich hebben gevoegd bij de overige honderd en acht, die door Malachias zijn voorspeld. Nog driemaal zal men gissen naar de identiteit van de volgende paus en na elk conclaaf zullen de commentatoren hun hart kunnen ophalen.

De benedictijn en historicus Arnold Wion was de eerste die van deze profetieën melding maakte in zijn boek *Lignum vitae*, dat verschenen is in 1559. Met een heel summere inleiding citeerde hij ze na een al even korte samenvatting van het leven van Malachias. Van dat tijdstip af heeft een voortdurende controverse over de authenticiteit en de herkomst van de profetieën geleid tot vele nieuwe edities en publikaties, die ieder voor zich probeerden de persoonlijke overtuiging van de auteur waar te maken. In de zeventiende eeuw bracht pater Menestrier, een vermaard jezuit, als hypothese naar voren dat de profetieën waren ontstaan in 1590, gedurende het conclaaf dat tot de keuze van Gregorius XIV leidde. Pater Menestrier noemt zelfs de dader. Hij veronderstelt dat iemand uit het gevolg van kardinaal Simoncelli de profetieën heeft bedacht om de kardinalen te bewerken dat ze zijn superieur zouden kiezen, die deken van het heilig college was en om die reden en om andere kwaliteiten veel kans maakte om Urbanus VII op te volgen. Kardinaal Simoncelli was bisschop van Orvieto, zijn geboorteplaats, en het motto dat hem in de profetieën werd gegeven, *Ex antiquitate urbis*, is gewoon een toespeling op Orvieto (in het latijn: Urbs vetus). Eerlijkheidshalve moeten we eraan toevoegen dat pater Menestrier geen bewijsmateriaal aandraagt om zijn beschuldiging te staven.

In 1871 kwam abbé Cucherat met een nieuwe hypothese: Malachias had zijn visioenen in een periode van eind 1139 tot begin 1140, tijdens zijn bezoek aan Rome. Hij schreef ze neer en gaf het manuscript aan paus Innocentius II, om de heilige vader, die het in die dagen zwaar te verduren had, te troosten. Innocentius deponeerde het manuscript in de archieven, waar het bijna vierhonderd jaar ongelezen bleef liggen. Maar ook abbé Cucherat voert geen bewijzen aan.

Als we de boeken van hen die de profetieën van Malachias hebben afgewezen zouden afwegen tegen de publikaties van hen, die erin geloofden, zouden ze elkaar waarschijnlijk in evenwicht

Copyright © Colin Smythe Ltd., 1969
 Oorspronkelijke titel: The prophecies of St. Malachy
 Verschenen bij Colin Smythe, Gerrards Cross
 Nederlandse vertaling: dr. F. van der Heijden o.praem.
 Ontwerp omslag: Adviesbureau voor visuele communicatie
 Typografische verzorging: Harm Meyer
 Amboboeken worden uitgegeven door
 Uitgeverij Ambo n.v., Bithoven
 Verspreiding voor België:
 Uitgeverij Westland, Merksem
 1970

ISBN 90 263 0105 7

houden. Maar de belangrijkste factor, de populariteit van de profetieën, vooral bij de gewone man maakt ze nog net zo belangrijk voor de tweede helft van de twintigste eeuw als maar ooit tevoren.

Malachias' familienaam was O'Morgair en hij werd geboren in 1094 in de Ierse plaats Armagh. Hij werd gedoopt in Maelmhaedhoc (deze naam werd in het latijn Malachias) en hij studeerde onder Imhar O'Hagan, die later abt van Armagh werd. In 1119 werd hij priester gewijd door St. Cellach (Celsus), hij studeerde verder onder St. Malchus en in 1123 werd hij tot abt van Bangor gekozen. Zijn opvallende loopbaan was nog niet ten einde; een jaar later werd hij bisschop van Connor en in 1132 aartsbisschop van Armagh. Maar als gevolg van allerlei intriges moest hij twee jaar wachten voor hij eindelijk de zetel van Armagh in bezit kon nemen. Hij stierf in 1148 te Clairvaux, in de armen van sint Bernard.

In tegenstelling tot de levens van de meeste heiligen beschikken we inzake dat van sint Malachias over veel gegevens, omdat zijn tijdgenoot, sint Bernard van Clairvaux, op verzoek van de abt van Mellifont als zijn biograaf optrad.

St. Bernard zegt van Malachias dat hij zich onderscheidde door zijn zachtmoedigheid, nederigheid, gehoorzaamheid en bescheidenheid en zijn grote toewijding bij zijn studie. Hij beschrijft ook heel uitvoerig hoe Malachias de dag en het uur van zijn dood voorspeld had. In het brevier werd op de feestdag van sint Malachias gezegd dat hij de gave van profetie bezat.

De geïnteresseerde lezer die het leven van Malachias grondiger wil bestuderen kan een van de vele biografieën lezen die er aan hem zijn gewijd. In de tweede helft van de vorige eeuw zijn er in Ierland verschillende gedetailleerde levensgeschiedenissen van hem verschenen.

Omdat Malachias' profetieën over de pausen al zo'n negenhonderd jaar oud zijn, zijn er heel wat commentatoren geweest en misschien wel net zoveel tegenstanders die hebben geprobeerd deze teksten verstaanbaar te maken of ze als vervalsingen af te wijzen.

Twee opwerpen die de meeste critici tegen de profetieën brengen zijn: 1) het feit dat sint Bernard er niets over zegt; 2) de ingewikkelde methoden die sommige commentatoren hebben gebezigd om verschillende profetieën maar op bepaalde pausen van toepassing te laten zijn.

Het feit dat Bernard van Clairvaux geen melding maakt van de profetieën en ze niet noemt in het overzicht van Malachias' geschriften is voor mij een bevestiging dat zijn karakterisering

van de heilige, die hij nederig, zachtmoedig en bescheiden noemt, juist was.

Als men zich het karakter van Malachias' profetieën voor ogen houdt, ziet men al gauw dat zij niet beantwoorden aan het patroon van de profetieën in het oude en nieuwe testament. Het zijn geen waarschuwingen voor naderend gevaar of bedreigingen van de mensheid; ze hebben geen betrekking op een bepaalde ramp (tenminste niet direct, want de verwoesting van Rome is voor Malachias nog 112 pausen ver). Er worden ook geen vermaningen gegeven; het is een monotone litanie van latijnse woorden of motto's, die elk een volgende paus symboliseren.

De tweede kritiek geldt de ingewikkelde methoden waartoe sommige commentatoren hun toevlucht hebben genomen om de profetieën maar op bepaalde pausen toe te passen. Neem bijvoorbeeld het geval van Clemens XI (1700 - 1721). Malachias heeft hem beschreven als *Flores circumdatis* (omgeven door bloemen); zijn volgelingen lieten zelfs tijdens zijn bewind een medaille slaan, waarop dit motto stond. Tenslotte waren Malachias' profetieën al sinds 1559 algemeen bekend en we mogen aannemen dat degenen die de medaille lieten maken ermee op de hoogte waren.

Betrouwelijkheid moeten we evenwel zeggen dat verreweg de meeste profetieën verbazingwekkend accuraat zijn — al mogen we daarbij niet vergeten dat hij maar een minimum aan informatie geeft.

De eerste drie pausen die hij noemt, *Ex castro Tiberis*, *Intimus expulsus* en *Ex magnitudine montis* waren Coelestinus II, Lucius II en Eugenius III. Hun pausschap, 1143 - 1144, 1144 - 1145 en 1145 - 1153 viel tijdens het leven van Malachias. Hieruit zou af te leiden zijn dat Malachias zijn visioenen had voor 1143. Zijn bezoek aan paus Innocentius II in 1139 heeft alleen verzoeken opgeleverd die niet werden ingewilligd; de paus weigerde Malachias toestemming te geven om de rest van zijn leven in de abdij van Clairvaux door te brengen; hij beloofde Malachias het pallium voor het diocees Armagh en Tuam (een diocees dat kort tevoren door Celsus was opgericht) te geven, maar kwam zijn belofte niet na.

Misschien had Malachias veel over het pausschap nagedacht en was dat de aanleiding voor zijn visioenen geworden. Wie zal het zeggen? Misschien werd hem het voorrecht vergund de lange rij van toekomstige pausen te aanschouwen, de tijdeloosheid van zijn kerk, de strijd en worsteling gedurende de periode van de tegenpausen, tot tenslotte Petrus Romanus zal regeren en zijn kudde temidden van de beproevingen zal weiden.

Sommige commentatoren hebben geopperd dat Malachias niet uitdrukkelijk vermeldt dat er geen paus meer zal regeren tussen *Gloria olivae* (no. 111) en *Petrus Romanus*, die de laatste zal zijn (vermeld als no. 112). Zij veronderstellen dat Malachias slechts de pausen van de komende duizend jaar heeft genoemd en daarna de laatste paus vermeldde om zijn profetieën af te sluiten.

Petrus Romanus lijkt mij overigens een allegorische figuur; bovendien geeft Malachias zelf de interpretatie van deze omschrijving. Men mag welhaast zeggen dat *Petrus Romanus* ofwel de wederkomst is van de apostel Petrus ofwel dat deze figuur er een is van de allegorische figuren uit het Boek der Openbaringen. *Petrus Romanus* onderscheidt zich duidelijk van de overige pausen, die door Malachias zijn voorspeld, doordat hij in dit geval zelf een interpretatie heeft toegevoegd. Sinds het begin van de zestiende eeuw heeft men deze voorspelling altijd los gezien van de overige. Vandaar ook dat er, vooral in de negentiende eeuw, allerlei verklaringen zijn gekomen die willen aantonen dat er tussen *Gloria olivae* en *Petrus Romanus* nog vele pausen zouden kunnen komen. Daartegenover staat dat volgens een overtuiging die al heel lang bij de benedictijnen leeft de laatste paus een lid van hun orde zal zijn en algemeen werd aangenomen dat dit *Gloria olivae* zal zijn.

Wij zijn nu gekomen tot *Flos storum*. Paus Paulus heeft inderdaad de *Flos storum*, de jelle, in zijn wapen. Van de 92 pausen, wier wapenschild door het Vaticaan is gepubliceerd, is paus Paulus VI de derdientende met een jelle. In enkele gevallen lijkt er verschil tussen de wapens, gepubliceerd door het Vaticaan en die welke Panvino geeft. De wapenschilden die door het Vaticaan gepubliceerd zijn en waarvan de afbeeldingen in dit boek zijn opgenomen zijn natuurlijk de pauselijke wapens. Panvino vermeldt meestal het familiewapen van de paus in kwestie. Die twee wapens verschillen vaak heel veel van elkaar. Zo wordt Clemens IV door Malachias beschreven als *Draco depressus* (de onderdrukte draak). Op zijn wapenschild staan zes lilies; Panvino beschrijft zijn wapen als een 'adelaar die zijn klauwen op een draak zet'; dat sluit aan op de profetie.

Tot nu toe heb ik geweigerd me aan enige speculatie of interpretatie te wagen, maar tijdens mijn korte studie van dit fascinerende onderwerp heb ik wel eens nagedacht over een van de nog komende pausen. Ik weet niet of het nog tijdens mijn leven zal zijn dat mijn nieuwsgierigheid bevredigd zal worden. De paus die zal regeren onder het motto *De labore solis* wekt mijn speciale belangstelling. In 1856 weet één commentator, die zich-

zelf 'een zoon van St. Jarbath' noemt, niet goed hoe hij deze latijnse woorden moet vertalen. Hij kan geen enkele verklaring vinden als hij zou vertalen met 'van de zwoegende zon', en daarom zegt hij ons dat *De labore solis* kennelijk verwijst naar een maansverduistering, waarbij hij Matteüs 24 : 29 aanhaalt: 'De zon zal verduisterd worden en de maan zal geen licht geven.' Ik kan me niet zo goed voorstellen dat er nog pausen in Rome zouden zijn, wanneer Jezus' voorspellingen die betrekking hebben op het einde van de wereld uitgekomen zullen zijn. Wat zouden we dan met *Gloria olivae* en *Petrus Romanus* aan moeten? Misschien is *De labore solis* ook weer een verwijzing naar een wapenschild. Is het mogelijk dat er onder ons al een jonge priester of bisschop is die de zon in zijn wapenschild heeft? Aan de andere kant kunnen de astronomen ons vertellen wanneer er zich zonsverduisteringen zullen voordoen, en wanneer de pauskeuze in het jaar van zo'n verduistering zou vallen, zou dat een andere verklaring kunnen zijn. Een profetie is een voorspelling van toekomstige gebeurtenissen die niet voorzien kunnen worden en waarvoor geen redelijke oorzaken aangevoerd kunnen worden. De enige manier waarop we kunnen nagaan of een profetie vals is of uitkomt is te wachten of de voorspelde gebeurtenis zich zal voordoen of niet.

In bepaalde katholieke kringen is een van de zwaarste kritieken op de profetieën van Malachias het feit dat hij tussen de verschillende pausen ook melding maakt van de tegenpausen. Ofschoon twee van hen duidelijk genoemd worden als schismatiek, *Corvus schismaticus* - de schismatieke kraai, en *Schisma Bar-chinonicum* (hij was kanunnik van Barcelona) staan de anderen gewoon tussen de legitieme pausen en wordt er geen bijzondere melding gemaakt van het feit dat zij tegenpaus zijn.

Ik vind dit onredelijke opmerkingen van mensen die accepteren dat Judas Iskariot een van de apostelen was en geen bezwaar maken tegen de vele bijbelse figuren, die wel geroepen werden maar nooit uitverkoren. Tenslotte zijn deze tegenpausen historische figuren; ze bekleedden allemaal hoge kerkelijke ambten voor ze de zetel van Petrus voor zich opeisten en ze werden, tot op zekere hoogte, door een grote groep van katholieke volgelingen aanvaard als de ware paus. Het feit dat de gebeurtenissen aantoonen dat ze fout waren of zelfs schismatiek, vermindert niet de belangrijke positie en functie die zij op dat moment innamen. Giacomius die in zijn commentaar op Malachias' profetieën alleen de kanoniek gekozen pausen opneemt, gaat in debat met Panvino omdat hij pausen en tegenpausen naast elkaar vermeldt. Het grote schisma in de katholieke kerk,

toen pausen en tegenpausen naast elkaar bestonden, duurde bijna drie eeuwen. Sint Antonius zelf geeft hierover commentaar en wijst erop dat er veel is geschreven door de verschillende partijen ter verdediging van de ene of de andere kerkelijke dignitaris. Alle kanten werden uitstekend verdedigd door voortreffelijke theologen en kerkelijke juristen en tenslotte werd de strijd beslist door vast te stellen dat degene, die kanoniek gekozen was voor het hoogste ambt rechtens de opvolger van Petrus was. Sint Antonius vervolgt met te zeggen dat het gewone volk zich onmogelijk kon mengen in zo'n moeilijke en delicate discussie, omdat het het kerkelijk wetboek niet kende. Zij volgden de raad en richtlijnen van hun geestelijke leidslieden en oversten. Persoonlijk zie ik het feit dat de tegenpausen zijn opgenomen in de lijst als een punt in het voordeel van Malachias.

Tenslotte: de taal van Malachias. Menig criticus heeft het zijne gezegd van het gebruik van het latijn — of moet ik zeggen: het misbruik van het latijn door Malachias. Dit is ook naar voren gebracht in de discussie over de authenticiteit van de teksten. Er zijn veel verschillende vertalingen van de latijnse omschrijvingen, soms op het verwarrende af. Zo gaat de commentator die ik al eerder vermeldde en die zichzelf 'een zoon van Jarbath' noemt, vaak af op Wion. Hij vertaalt 'De schola exiet' (Clemens III, 1187 - 1191) 'hij zal voortkomen uit de school'. Ailbe J. Luddy o.cist. vertaalt hetzelfde motto in zijn voortreffelijke boek *Het leven van Malachias* met: 'Hij zal uit een school komen.' Zulke voorbeelden zijn er keer op keer aan te wijzen. Het is zelfs voor degenen die maar weinig of geen latijn kennen duidelijk dat er oorspronkelijk maar één betekenis bedoeld kan zijn. Toch kan men niet helemaal uitsluiten dat de auteur met opzet dubbelzinnig is geweest, ofschoon ik geneigd ben de fout bij de vertalers te zoeken. In zeker opzicht komt het er eigenlijk niet op aan. Malachias heeft niets te winnen of te verliezen met een verkeerde vertaling of interpretatie.

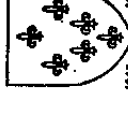
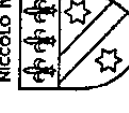
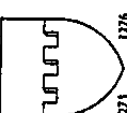
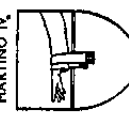

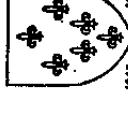
Ik heb de profetieën van Malachias met vele vrienden besproken. Onder hen waren bisschoppen en hoge prelaten van de rooms-katholieke kerk alsmede van de anglicaanse kerk. We hebben allemaal erg veel plezier bij dat soort gesprekken gehad, ook om de humor die ervan uitging. We hebben gelachen om onze persoonlijke voorkeuren, wanneer we bepaalde latijnse regels lieten slaan op kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders die we kenden, maar voor alles hebben we besef dat we nog een tijdje moeten wachten voor we met zekerheid weten of Malachias opnieuw onze speculaties vóór is geweest, of dat iemand

van ons het toevallig bij het juiste eind heeft gehad. Mijn advies aan de lezer van de nu volgende aantekeningen bij Malachias' voorspellingen is heel eenvoudig: u moet er bepaald niet de zelfde waarde aan hechten als aan de evangeliën.

Ofschoon verschillende malen de veronderstelling is geopperd dat de profetieën van Malachias vervalsingen uit de zestiende eeuw zijn, is het toch heel opmerkelijk, dat een van de beste en meest respectabele historici uit de zestiende eeuw ze volledig geaccepteerd schijnt te hebben. Onofrio Panvino, die de bisschoppelijke waardigheid had afgewezen, werd corrector en revisor van de Vaticaanse Bibliotheek in 1556. De meeste commentatoren van Malachias gebruiken zijn 'Epitome Romanorum Pontificum', wanneer ze de eerste negenenzestig pausen van Malachias' lijst aan de orde stellen.

Het is van belang op te merken dat de volgorde, vooral waar het om de tegenpausen gaat, nogal eens gewijzigd is door de bewerkers. Ik ben ervan uitgegaan dat de profetieën van Malachias betrekking hebben op de opvolgers van Petrus in de rooms-katholieke kerk; de enige juiste volgorde is dan ook de kanonieke. In het pauselijk jaarboek komt een sectie voor 'Serie dei Sommi Pontefici Romani', die ik heb gebruikt. Dit leverde me evenwel één probleem op: in de officiële lijst, uitgegeven door het Vaticaan, wordt melding gemaakt van een tegenpaus Innocentius III (di Sezze; Lando, 29.IX 1179 - 1180); deze tegenpaus komt niet voor in een van de commentaren op Malachias' profetieën. Aan de andere kant wordt er in de officiële lijst geen melding gemaakt van de tegenpaus Clemens VIII (1424 - 1429), die, zoals ik al eerder zei, door Panvino onder de wettige pausen van Rome gerekend wordt. Dit is vreemd en ik kan er geen verklaring voor geven. Onder de 112 pausen, genoemd door Malachias, zijn tien tegenpausen, die alle voorkomen in de periode tussen Alexander III (1159) en Nicolaas V (1447). Dit alleen al maakt de theorie dat de profetieën ontstaan zijn in de zestiende eeuw onwaarschijnlijk. Verwijzingen van vroegere commentatoren naar wapenschilden van de pausen voor de tweede helft van de twaalfde eeuw moeten met de nodige voorzichtigheid bekeken worden, want vóór die tijd waren geen heraldische afbeeldingen bekend. Pauselijke wapenschilden, die wij hebben overgenomen uit hetzelfde jaarboek, beginnen met paus Innocentius III (1198 - 1216). De jaartallen zijn de officiële van het Vaticaan. Wanneer er meer vertalingen zijn van Malachias' originele latijnse omschrijving, heb ik die overgenomen welke het meest voorkwam in vroegere commentaren.

STEMMI DEI SOMMI PONTEFICI
DAL SEC. XII AD OGGI

<p>RINOCENZO III 1198 DEI CONTI DI SEGNI</p> <p>1216 LOTANO DEI CONTI DI SEGNI</p>	<p>ONORIO III 1216 CENCIO SAVELLI</p> <p>1227 UGOLINO DEI CONTI DI SEGNI</p>	<p>GREGORIO IX 1227 URBANO IV</p> <p>1248 CLEMENTE IV</p>	<p>CELESTINO IV 1241 GUIDO FOULQUOIS</p> <p>1241 GOFFREDO CASTIGLIONE</p>
<p>RINOCENZO IV 1243 SINIBALDO FIESCHI</p> <p>1254 ALESSANDRO IV RINALDO DEI CONTI DI SEGNI</p>	<p>URBANO IV 1261 GIACOMO PANTALEON</p> <p>1264 ADRIANO V OTTORIBON FIESCHI</p>	<p>CLEMENTE IV 1265 GUIDO FOULQUOIS</p> <p>1268 GIOVANNI XXI PIETRO IULIANI</p>	<p>CELESTINO IV 1268 NICCOLÒ IV GIROLAMO MASCI</p> <p>1272 1276 1277</p>
<p>A. GREGORIO X 1271 TERALDO VISCONTI</p> <p>1276 B. INNOCENZO V PIETRO DI TARANTASIA</p>	<p>MARTINO IV 1281 SIMONE DE BRION</p> <p>1285 NICCOLÒ III GIOVANNI GAETANO ORSINI</p>	<p>ADRIANO V 1276 OTTORIBON FIESCHI</p> <p>1276 ONORIO IV GIACOMO SAVELLI</p>	<p>CELESTINO IV 1268 NICCOLÒ IV GIROLAMO MASCI</p> <p>1272 1276 1277</p>

EX CASTRO TIBERIS

Uit een kasteel aan de Tiber

COELESTINUS II

1143-1144

GUIDO DE CASTELLO

Guido de Castello werd op een onbekende datum geboren in Romeins Toscane. Hij stierf 8 maart 1144. Hij werd kardinaal in 1128. In 1140 werd hij pauselijk legaat in Frankrijk. Daar haalde hij zich het misnoegen van sint Bernardus op de hals, omdat hij Arnold van Brescia beschermde. Op 25 september 1143 volgde hij Innocentius II op en meteen hief hij het interdict op dat zijn voorganger over Frankrijk had uitgesproken omdat Lodewijk VII een eigen kandidaat had gesteld tegenover de wettig gekozen bisschop van Bourges. Op de vooravond van een ernstig conflict met Roger van Sicilië stierf Coelestinus II, na een korte regering van ongeveer zes maanden. De profetie van Malachias slaat op de familienaam van de paus.

INIMICUS EXPULSUS

De verdreven vijand

LUCIUS II

1144-1145

GERARDUS CACCIANEMICI

Gerardus werd op onbekende datum geboren in Bologna en stierf te Rome op 15 februari 1145. Voor hij aan het Romeinse hof in dienst kwam was hij kanunnik in Bologna. In 1124 werd hij kardinaal-priester en van 1125 tot 1126 was hij pauselijk legaat in Duitsland. Tijdens het pontificaat van Innocentius II treffen we Gerardus drie keer als legaat in Duitsland. Vooral onder zijn invloed ondernam koning Lotharius III twee tochten naar Italië om Innocentius II te beschermen tegen tegenpaus Anacletus II. Tegen het einde van het pontificaat van Innocentius II werd hij aangesteld tot pauselijk raadsman en bibliothecaris. Op 12 maart 1144 werd hij tot paus gekozen en gekroond. Zijn regering was zeer moeilijk en als we het bericht

van Godfried van Viterbo in zijn *Pantheon* mogen geloven trok Lucius II aan het hoofd van een klein leger op naar het Kapitol, waar hij verslagen werd en ernstig gewond werd door stenen die naar hem gegooid werden. Een paar dagen later stierf hij. Tijdens zijn regering begunstigde hij de orde van de Premonstratenzers.

De omschrijving *Inimicus expulsus* van Malachias schijnt een zinspeling op de familienaam van de paus te zijn. We hebben die familienaam al aangegeven; *cacciare* betekent in het Italiaans verjagen en *nemici* zijn vijanden.

EX MAGNITUDINE MONTIS

Uit de grote berg

EUGENIUS III

1145-1153

BERNARDUS

misschien van de Paganelli te Montemagno

Bernardus werd op 15 februari 1145 tot paus gekozen en stierf te Tivoli op 8 juli 1153. Op de sterfdag van paus Lucius voorzag het Heilig College dat het volk van Rome een besliste poging zou doen om de nieuwe paus te dwingen afstand te doen van zijn tijdelijke macht. Daarom trok het zich terug naar het afgelegen klooster van St. Caesarius en koos een kandidaat die geen lid van het college was. Eenstemmig kozen ze de cisterciënzer monnik Bernardus van Pisa, abt van het klooster Tre Fontane. Zonder uitstel werd hij op de troon gezet als Eugenius III en omdat hij zich niet kon ophouden in de opstandige stad vluchtte hij met de kardinalen het land in. Sint Bernardus ontving het nieuws dat zijn leerling gekozen was met verwondering en genoegen en schreef de nieuwe paus een brief waarin de bekende en vaak aangehaalde passage voorkomt: 'Mocht ik voordat ik sterf de kerk van God zien zoals weleer, toen de apostelen hun netten uitwierpen om geen zilver en goud maar zielen te vangen! Men vertelt dat Eugenius de genegenheid van het volk won door zijn vriendelijkheid en weldadigheid. Tijdens zijn leven bleef hij onder het purper het ruwe habijt van Clairvaux dragen en zijn kloosterlijke deugden vergezelden hem tijdens zijn woelige loopbaan. Sint Antonius beschreef Eugenius III als een van de grootste en meest geteisterde pausen.

14

Ex magnitudine montis bij Malachias slaat op zijn geboorteplaats Montemagno.

ABBAS SUBURRANUS

Abt van Suburra

ANASTASIUS IV

1153-1154

KOENRAAD

Koenraad werd tot paus gekroond op 12 juli 1153 en stierf te Rome op 3 december van het volgende jaar. Hij is vooral bekend vanwege zijn houding tegenover Frederik Barbarossa en zijn erkenning van Wichmann als bisschop van Maagdenburg. De uitleggers van Malachias verschillen in hun verklaring van het woord Suburranus. Sommigen zien het als een verwijzing naar zijn geboorteplaats, een gehucht met de naam *Suburra*, anderen houden vol dat Suburranus de stuurman van een groot vaartuig betekent.

DE RURE ALBO

(a) Uit een wit land

(b) Uit het Albaans gebied

HADRIANUS IV

1154-1159

NICOLAAS BREAKSPEAR

We weten weinig over de familie en de jeugd van Hadrianus, al wordt verteld dat hij vermoedelijk geboren werd in Abbots Langley, Hertfordshire. Hadrianus ging reizen als rondtrekkend student en vond al bedelend zijn weg naar de beroemde universiteit van Parijs. Hij werd opgenomen bij de reguliere kanunniken van Sint Rufus, waar hij achtereenvolgens prior en abt werd. Maar de kanunniken hadden spijt van hun keuze en deden tweemaal een beroep op de paus, waarbij ze verschillende aanklachten tegen hem indienden. Paus Eugenius beval de kanunniken een nieuwe abt te kiezen en verbleef Hadrianus in

15

1146 tot kardinaal-bisschop van Albano. Hij werd als pauselijk legaat naar Denemarken, Zweden en Noorwegen gestuurd. Bij zijn terugkeer in Rome werd hij begroet als de apostel van het noorden en toen Anastasius kort daarop op 2 december 1154 stierf werd Hadrianus daags daarna eenstemmig tot opvolger van Petrus gekozen. De woelige en wispelturige bevolking van Rome was weer eens in openlijk verzet onder leiding van Arnold van Brescia. Ook koning Willem van Sicilië toonde zich vijandig en de voorgewende vriendschap van Frederik Barbarossa was nog gevaarlijker. Toen kardinaal Gerard op klaarlichte dag dodelijk gewond werd sloeg Hadrianus de stad direct met een interdict en week uit naar Viterbo. Hij verbodde het houden van alle kerkdiensten tot woensdag in de Goede Week en de senatoren moesten Zijne Heiligheid wel te voet vallen. Ze onderwierpen zich en de ban werd opgeheven. In juni 1155 vond ongeveer dertig kilometer ten noorden van Rome de ontmoeting plaats tussen Frederik van Hohenstaufen, toen de machtigste vorst in Europa, en Hadrianus, de machtigste geestelijke leider ter wereld. Dit leidde tenslotte tot de kroning van Frederik in de Sint Pieter. In 1156 verzamelde Hadrianus zijn vazallen en huurtroepen en trok naar het zuiden naar Benevento, waar hij tot juni 1156 bleef.

In deze tijd verbleef Joannes van Salisbry drie maanden bij hem en verwierf van de paus de beroemde Schenking van Ierland. In zijn werk *Metalogicus* vertelt Joannes: 'Op mijn verzoek (ad preces meas) heeft hij (Hadrianus IV) Ierland aan Hendrik II, de roemrijke koning van Engeland geschonken, om het erfelijk te bezitten, zoals zijn brief tot vandaag betuigt. Want naar oud recht behoorde heel Ierland, zo zei hij, volgens de schenking van Constantijn aan de kerk van Rome die hij gesticht had. Door mij zond hij aan de koning ook een gouden ring met prachtige emeralden erin, om daarmee de investituur van zijn gouverneurschap over Ierland te verrichten. Die ring werd krachtens zijn bevel in de openbare schatkist van de koning bewaard en is daar nog.'

De suggestie dat Hadrianus Ierland overgedragen heeft aan koning Hendrik II omdat hijzelf in Engeland was geboren, ofschoon hij geen familie van hem was, verdient heus geen aandacht. De enige objectie tegen het bericht van Joannes van Salisbry is dat het een inlassing kan zijn. Is het geen inlassing, dan vormt het een volledig bewijs voor de schenking, omdat investituur door middel van een ring wettelijk voldoende is. De bul van de paus die bekend staat als *Laudabiliter* zegt niet dat Ierland in erfrecht wordt overgedragen. Maar de brief waarover Joan-

nes spreekt was niet de bul, maar een uitdrukkelijke investituurbrief. De meeste schrijvers aanvaardden de echtheid van de passage in de *Metalogicus*. De bul *Laudabiliter* is dikwijls als twijfelachtig beschouwd. Nemen we aan dat de berichten in de *Metalogicus* juist zijn dan kan de tekst over de schenking van Hadrianus zo worden gerangschikt:

(1) de investituurbrief, waarover Joannes van Salisbry spreekt, uit 1156,

(2) *Laudabiliter*, voorbereid in 1156 en uitgevaardigd in 1159; (3) een bevestiging van de investituurbrief door Alexander III in 1159;

(4) drie brieven van Alexander III in 1172, die *Laudabiliter* bevestigen.

De bul werd niet uitgevaardigd in 1156, omdat toen niet werd ingegaan op het aanbod van Hadrianus, maar de investituur werd aanvaard. Tijdens een concilie te Winchester op 29 september 1156 werd de kwestie besproken Ierland te onderwerpen en aan Willem, de broer van Hendrik te geven, maar de expedite werd uitgesteld tot later. De schenking van Hadrianus werd later erkend in vele officiële stukken en de paus beweerde meer dan vier eeuwen lang leenheer van Ierland te zijn.

Paus Hadrianus IV stierf te Anagni in open strijd met keizer Frederik Barbarossa die zich met de Lombarden tegen hem verbonden had. Alexander III voerde de plannen van Hadrianus uit en excommuniceerde kort daarna de keizer.

De profetie van Malachias *De rure albo* is zeer treffend. Hadrianus werd in Engeland geboren, dat Albion genoemd werd om zijn witte krijtrotsen en klippen. Hij werd geboren dicht bij de abdij van sint Albanus en kardinaal-bisschop van Albano. En vooral: hij werd begroet als apostel van het noorden, waar hij gewerkt had in de landen van de eeuwige sneeuw.

EX ANSERE CUSTODE

Van de wakende gans

ALEXANDER III

1159 - 1181

ROLANDUS BANDINELLI

Rolandus Bandinelli werd geboren uit een deftige familie in Siëna. Hij werd professor in Bologna en Eugenius riep hem in

1150 naar Rome, waar hij spoedig kardinaal werd met als titelkerk Sint Marcus, en pauselijk raadsheer. Na de dood van paus Hadrianus IV op 1 september 1159 kreeg hij de stem van op drie na alle drieëntwintig kardinalen die bijeengekomen waren om een opvolger te kiezen.

Uit verzet tegen kardinaal Rolandus, die de naam Alexander aannam, kozen de drie keizersgezinde leden van het conclaaf een van hen, kardinaal Octavianus, die zich Victor IV noemde. De keizer ontbood beide pretendentes op een grote vergadering te Pavia, waar hij Octavianus als Victor IV aansprak en de wettig gekozen paus als kardinaal Rolandus. Paus Alexander die duidelijk in zijn recht stond, weigerde zich te onderwerpen aan de uitspraak van deze rechtbank, die, zoals te voorzien was, zich op 11 februari uitsprak voor de indringer. Alexander reageerde direct. Hij excommuniceerde de keizer en ontsloeg zijn onderdanen van hun eed van trouw. Het aldus ontstane schisma was veel nadeliger voor het keizerschap dan voor het pausdom. Het duurde zeventien jaar en eindigde pas na de slag van Legnano in 1176 met de onvoorwaardelijke onderwerping van Barbarossa te Venetië in 1177. Alexanders gedwongen ballingschap in Frankrijk (1162 - 1165) vergrootte het aanzien van het pausdom aanzienlijk, dat nooit zo populair was als wanneer het in moeilijkheden verkeerde. Ze bracht hem ook in directe aanraking met de machtigste vorst van het westen, Hendrik II van Engeland. Na de moord op Thomas à Becket lukte het de paus, zonder dat hij feitelijk met ban of interdict werkte, van de boetvaardige monarch alle rechten te verkrijgen waarvoor de martelaar gestorven was.

In 1179 riep Alexander het derde Lateraans concilie bijeen en zat dit voor. Op dit concilie werd vastgesteld dat voor een pauskeuze een meerderheid van twee derden van de stemmen der kardinalen vereist was. Alexander III stierf op 3 augustus 1181. Panvinio noemt Alexander *de familia Paparona*. De uitgave van Ciacconius (1677) zegt dat hij behoorde tot de adellijke familie 'Pandinella', die later Paparona genoemd werd. Ciacconius beweert dat in het familiewapen van de paus een gans stond. Een andere commentator herinnert zijn lezers eraan dat de familie van Alexander III afstamde van een dergenen die door ganzen gewekt werden, toen Brennus probeerde het Kapitol te besluisen, en die hem toen verjoegen. In dit speciale geval schijnt alle bewijs ten gunste van Malachias te berusten op de veronderstelling dat de familienaam van de paus Paparona was. In de vroege verklaringen schijnt daarover absolute zekerheid te bestaan. Panvinio, op wie men gewoonlijk ver-

trouwt als een genealogische kwestie opduikt, wordt er door latere verklaarders van beschuldigd dat hij 'zich richt naar de profetie'. Abbé Cucherat verklaart zijn wapenspreuk als een klassieke zinspeling op de beroemde vogel die Rome gered heeft. Volgens hem maakte Malachias zowel een klassieke als een verborgen zinspeling op de redding van Rome door Alexander III.

EX TETRO CARCERE

Uit de ellendige gevangenis

VICTOR IV (tegenpaus)

1159 - 1164

OCTAVIANUS MONTICELLO

Octavianus had als kardinaal de titelkerk van Sint Nicolaas bij de Tulliaanse gevangenis. Ook Panvinio noemt deze titelkerk, terwijl anderen beweren dat hij kardinaal was van Sint Caecilia. Hij werd op 7 september 1159 gekozen door een kleine minoriteit van kardinalen, de geestelijkheid van de Sint Pieter en het Romeinse volk, terwijl de meerderheid van het kardinalen-college Rolandus koos, die de titel Alexander III aannam. Octavianus behoorde tot een van de machtigste Romeinse families (graaf Tusculanus) en was kardinaal geweest vanaf 1138. Omdat hij als een groot vriend van Barbarossa werd beschouwd, hoopte hij dat de keizer zijn keuze zou steunen. Hij stierf op 20 april 1164 te Lucca en werd opgevolgd door tegenpaus Paschalis III.

De Latijnse omschrijving van Malachias zinspeelt op zijn titelkerk.

VIA TRANSTIBERINA

De weg aan de overkant van de Tiber

PASCHALIS III (tegenpaus)

1164 - 1168

GUIDO DA CREMA

Via Transtiberina slaat op de kerk Santa Maria in Trastevere, de titelkerk van Paschalis III als kardinaal. Hij werd in 1164

gekozen als opvolger van kardinaal Octavianus. Om aan de eisen van Frederik Barbarossa te voldoen verklaarde hij Karel de Grote in 1165 heilig, maar dit werd nooit door de kerk goedgekeurd. Hij stierf in 1168.

Er blijft grote verwarring te heersen onder de uitleggers van Malachias, omdat deze titelkerk dikwijls wordt toegekend aan tegenpaus Calixtus III. Volgens Ciacconius zouden Paschalis III en Calixtus III samen met hun data van plaats moeten verwisselen en zou de rest gehandhaafd kunnen blijven. Anderen beweren dat Calixtus geen titelkerk in de stad Rome had. Om de lezer deze verwarring goed te doen beseffen voeg ik hier nog de volgende tegenpaus Calixtus III in, liever dan me bezondigen aan een autoritaire uitspraak over hun respectieve titelkerken.

DE PANNONIA TUSCIAE

Uit het Hongaars gebied van Tuscia

CALIXTUS III

1168 - 29/8 1178

JOANNES VAN STRUMI

Calixtus III was de Hongaar Joannes, abt van Struma. Op 29 augustus 1178 onderwierp hij zich aan Alexander III. De Latijnse wapenspreuken van Malachias voor Paschalis III en Calixtus III zijn klaarblijkelijk zinspelingen op hun titelkerken, die omstreken blijken. Maar de historici zijn het er wel over eens dat Paschalis inderdaad kardinaal-bisschop was van Santa Maria in Trastevere en dat Calixtus uit Hongarije kwam. Op deze plaats geeft de *Serie dei Sommi Pontefici Romani* nog een andere tegenpaus, Innocentius III. Hij kwam uit Sezze, Lando en men zegt dat hij regeerde van 1170 tot 1180. Door Malachias of zijn uitleggers wordt geen tegenpaus Innocentius III vermeld (zie Clemens III).

LUX IN OSTIO

- (a) Het licht bij de deur
- (b) Het licht in Ostium
- (c) Een licht in de poort

LUCIUS III

1181 - 1185

UBALDUS ALLUCINGOLI

Ubaldus werd geboren in Lucca en in 1141 tot kardinaal-priester benoemd. In 1159 werd hij kardinaal-bisschop van Ostia. Na de dood van Alexander III werd hij in Velletri tot paus gekozen en daar ook gekroond. Hij werd in 1182 gedwongen Rome te verlaten, maar keerde het jaar daarop terug en poogde een einde te maken aan de voortdurende onenigheden tussen de Romeinen. Het leven werd hem echter zo zuur gemaakt, dat hij de stad weer moest verlaten. Ofschoon de betrekkingen tussen Lucius III en keizer Frederik I niet openlijk vijandig waren, waren ze wel altijd gespannen. Lucius III week niet voor de keizer en eiste dat de Duitse bisschoppen die tijdens het pausschap van Alexander III door de tegenpaus onrechtmatig waren aangesteld, opnieuw gewijd zouden worden, waarna ze hun zetels mochten behouden. Hij stierf te Verona op 25 november 1195.

De omschrijving van Malachias schijnt een woordspeling te zijn op Lucius of Lucca en op Ostia.

SUS IN CRIBRO

Een zeug in een zeef

URBANUS III

1185 - 1187

HUBERTUS

uit de adellijke Milanese familie Crivelli

Hubertus werd door Lucius III in 1182 tot kardinaal en in 1185 tot aartsbisschop van Milaan benoemd. Hij werd gekozen om Lucius op te volgen en op 1 december 1185 gekroond.

Urbanus erfde van zijn voorganger de vete met de grote keizer Frederik Barbarossa, nog verheugd door persoonlijke vijandschap, daar bij de plundering van Milaan in 1162 de keizer meerdere bloedverwanten van de paus had laten verminken. Deze stierf te Ferrara op 19 oktober 1187.

De omschrijving van Malachias is een zinspeling op de familienaam van de paus. Crivelli betekent in het Italiaans zeef.

In zijn *Epitome* geeft Panvinio het wapen van de paus en daar ziet men op het schild duidelijk een zeef, gedragen door twee zeugen. Ciacconius geeft alleen de zeef.

ENSIS LAURENTII

Het zwaard van Laurentius

GREGORIUS VIII

1187

ALBERTUS DE MORRA

Deze paus regeerde slechts een maand en zevenentwintig dagen. In het jaar 1187 werd in Palestina het christendom bijna volledig uitgeroeid. De val van de heilige stad trof Europa met ontzetting en men zegt dat Urbanus III op 20 oktober stierf aan een hartaanval. Daags daarna kozen de kardinalen kardinaal Albertus, afkomstig uit Benevento en telg uit een adellijke familie. Hij was in 1155 kardinaal geworden en had in 1158 de titelkerk van San Lorenzo in Lucina gekregen. Hij stierf te Pisa op 17 december 1187.

Er zijn misschien twee zinspelingen in de profetie van Malachias: ten eerste, Gregorius VIII was kardinaal van Sint Laurentius geweest, en ten tweede, zijn wapen bevatte een getrokken zwaard.

DE SCHOLA EXIET

(a) Hij zal de school verlaten

(b) Hij zal uit een school komen

(c) Uit de school gekomen

CLEMENS III

1187 - 1191

PAULUS SCOLARI

In de korte tijd (1181 - 1188) tussen de pontificaten van Alexander III en Innocentius III hebben snel achter elkaar niet minder dan vijf pausen geregeerd. Het waren allen veteranen uit de school van Alexander. Twee dagen na de dood van Gregorius VIII werd de kardinaal-bisschop van Palestrina, Paulus Scolari, tot paus gekozen. Voor de Romeinen was dit een prettige keuze, want hij was de eerste Romein die zo tot het pausschap verheven werd sinds de opstand in de dagen van Arnold van Brescia. Vanaf het begin gaf Clemens III zijn volle aandacht aan de taak de krachten van het christendom tegen de Saracenen te mobiliseren. Hij organiseerde de derde kruistocht. Hij stierf op 27 maart 1191.

De spreuk van Malachias is slechts een zinspeling op zijn familienaam. We moeten haar zien als een voorspelling dat deze paus uit de familie Scolari zou voortkomen.

DE (EX) RURE BOVENSI

(a) Uit het Bovensisch gebied

(b) Uit het rundergebied

(c) Uit het land van Bovis

COELESTINUS III

1191 - 1198

HYACINTHUS BOBONE

Hyacinthus Bobone werd in 1106 geboren en was de eerste uit de Romeinse familie Orsini die de stoel van Petrus besteeg. Op 30 maart 1191 werd hij, vijftientig jaar oud, gekozen tot opvolger van Clemens III, na zevenenveertig jaar kardinaal ge-

weest te zijn. Omdat hij kardinaal-diaken was, werd hij op 13 april priester gewijd en daags daarna bisschop. Weer een dag later zalfde en kroonde hij koning Hendrik VI van Duitsland tot keizer. Paus Coelestinus III heeft Sint Malachias van Armagh heilig verklaard.

Ook deze keer verwijst de omschrijving van Malachias naar de familienaam van de paus.

COMES SIGNATUS

Een getekende graaf (Conti-Segni)

INNOCENTIUS III

1198 - 1216

LOTHARIUS

van de graven di Segni

Lotharius werd in 1160 te Anagni geboren als zoon van graaf Trasimundus van Segni en neef van Clemens III. Hij werd een vooraanstaand theoloog en toen hij na de dood van Alexander naar Rome was teruggekeerd, bekleedde hij tijdens de regering van verschillende pausen verscheidene kerkelijke functies. Paus Gregorius VIII benoemde hem in 1190 tot kardinaal-diaken van Sint Georgius en later tot kardinaal-priester. Tijdens het pontificaat van Coelestinus III, een lid van de familie Orsini, leefde hij teruggetrokken. Nog op de dag waarop Coelestinus III stierf, werd Lotharius tot paus gekozen. Hij was pas zeventendertig jaar. Er was bijna geen land van Europa waarover Innocentius III, die voor het pausdom de suprematie opeiste, deze niet op een of andere wijze wist te verzekeren. Hij was een ijverig beschermer van het ware geloof en een vurig bestrijder van de ketterij.

Door zijn grote successen op politiek-kerkelijk gebied bereikte het pausdom het hoogtepunt van zijn macht. Hij stierf op 16 juni 1216 te Perugia.

De spreuk van Malachias slaat op de beroemde familie van de Conti, waarvan de Conti di Segni een tak vormden.

24

CANONICUS DE LATERE

- (a) Een kanunnik van de zijde
- (b) Een kanunnik van Lateranen

HONORIUS III

1216 - 1227

CENCIUS SAVELLI

Cencius Savelli werd te Rome geboren en was een tijd kanunnik van Santa Maria Maggiore. In 1188 werd hij pauselijk kamerheer en in 1193 kardinaal-déken van Santa Lucia. Onder paus Innocentius III werd hij kardinaal-priester van Sint Joannes en Paulus en in 1197 aangesteld als opvoeder van de toekomstige keizer Frederik II. Op 18 juli 1216 kwamen negentien kardinalen in Perugia bijeen, waar Innocentius twee dagen eerder was gestorven. Ze werden het eens over een keuze via kiesmannen en de kardinalen Hugolinus van Ostia (de latere paus Gregorius IX) en Guido van Praeneste werden gemachtigd een nieuwe paus aan te wijzen. Cencius Savelli werd gekozen, te Perugia bisschop gewijd en te Rome op 31 augustus gekroond. Ook deze keuze ging er in Rome goed in. Anders dan zijn voorganger was hij hoogbejaard, toen hij de pauselijke stoet beklom. Honorius III werd de beschermer van drie grote ordes. Hij keurde de regel van Sint Dominicus goed in zijn bul *Religiosam Vitam* van 22 december 1216 en die van Sint Franciscus in zijn bul *Solert Annuere* van 29 november 1223. Op 13 januari 1226 keurde hij de karmelietenorde goed in zijn bul *Ut Vivendi Normam*. Het is merkwaardig dat van de zes heiligen die door Honorius III heilig verklaard werden, er vier Engelsen of Ieren waren. Hij stierf te Rome op 18 maart 1227. Malachias duidt blijikbaar op het feit dat Cencius Savelli kanunnik van Sint Jan van Lateranen was.

25

AVIS OSTIENSIS

De vogel van Ostia

GREGORIUS IX

1227 - 1241

HUGOLINUS

van de graven di Segni

Hugolinus werd in 1145 te Anagni geboren. Hij studeerde te Parijs en Bologna en werd achtereenvolgens pauselijk hofkapeiaan, aartspreester van Sint Pieter en in 1198 kardinaal-diaken. In mei 1206 volgde hij Octavianus op als kardinaal-bisschop van Ostia. Gregorius III benoemde hem in 1217 tot gevolmachtigd legaat en op 18 maart 1227, na de dood van paus Honorius III, keurden de kardinalen weer een keuze door kiesmannen goed. Tot de drie kardinaal-kiezers behoorden Hugolinus en Koenraad van Urach. Eerst werd Koenraad van Urach gekozen, maar deze weigerde de tiara, om de schijn te vermijden dat hij zichzelf gekozen had. Op 19 maart kozen alle kardinalen eenstemmig Hugolinus. Hij was meer dan tachtig jaar oud. Toen hij nog kardinaal-bisschop van Ostia was, droeg Gregorius IX vaak het kleed van Sint Franciscus, liep barvoets met hem en zijn leerlingen rond en besprak met hem theologische kwesties. Franciscus beminde hem als een vader en sprak hem in profetische geest dikwijls aan als 'bisschop van de hele wereld en vader van alle volken'. Hij was ook een toegewijd vriend van Sint Dominicus en bevorderde de belangen van diens orde op vele manieren. Sint Clara en haar orde stonden ook onder zijn bescherming. Hij was een groot begunstiger van andere kloosterorden en maakte plannen om met hun hulp Azië en Afrika te kerstenen. Enige tijd hoopde hij dat hij een hereniging van de Latijnse en Griekse kerk tot stand zou kunnen brengen. In 1232 erkende de patriarch van Constantinopel het pauselijk primaat, maar evenals vele andere pausen voor en na hem slaagde Gregorius er niet in de twee kerken te verenigen.

In de dertien jaren dat hij paus was, benoemde hij veertien kardinalen, onder wie vele kloosterlingen. Hij stierf te Rome op 22 augustus 1241.

Het wapen van Gregorius vertoont een adelaar en hij was kardinaal-bisschop van Ostia. Dit is de eerste duidelijke zinspeling op een afbeelding in een wapen. (*Zie Stemmi dei Sommi Pontefici.*)

26

LEO SABINUS

De Sabijnse leeuw

COELESTINUS IV

1241

GODFRIED CASTIGLIONI

Deze paus stamde uit Milaan en was een neef van Urbanus III. Waarschijnlijk was hij cisterciënzer. Hij werd tot kardinaal benoemd door Gregorius IX en volgde hem 25 oktober 1241 op. Zijn dood volgde na een regering van slechts vijftien dagen. De profetie van Malachias vormt een zinspeling op het wapen van de paus, waarop een leeuw voorkomt. Men zegt dat hij ook kardinaal-bisschop van Sabina geweest is (Episcopus Cardinalis Sabinus), maar dit heeft uiteraard niets te maken met kerk en klooster van Santa Sabina in Rome.

COMES LAURENTIUS

Graaf Laurentius

INNOCENTIUS IV

1243 - 1254

SINIBALDUS FIESCHI

(graaf van Lavagna)

Geboren uit een van de adellijke families van Genua werd Fieschi kardinaal-priester van San Lorenzo in Lucina in 1228. Toen Coelestinus IV gestorven was, probeerde de geëxcommuniceerde keizer Frederik II, die de kerkelijke staten rond Rome in zijn macht had, de kardinalen te intimideren, zodat ze een paus naar zijn zin zouden kiezen. De kardinalen vluchtten naar Anagni en stemden op Sinibaldus Fieschi, die na een interregnum van één jaar, zeven maanden en vijftien dagen in juni 1243 de pauselijke troon besteeg als Innocentius IV. Sinibaldus Fieschi was kardinaal van Sint Laurentius en de profetie van Malachias slaat daar duidelijk op.

27

SIGNUM OSTIENSE

- (a) Een teken van Ostia
- (b) De banier van Ostia

ALEXANDER IV

1254 - 1261

RINALDUS

van de graven di Segni

Rinaldus werd geboren uit het adellijke geslacht Segni, dat al twee leden als paus had gezien en werd door zijn oom Gregorius IX tot kardinaal-bisschop van Ostia benoemd. Na de dood van Innocentius IV werd in 1254 de bejaarde kardinaal eenstemmig als zijn opvolger gekozen. Als paus begunstigde hij de orde van Sint Franciscus en een van zijn eerste daden was Sint Clara heilig te verklaren. Hij stierf op 25 mei 1261. *Signum Ostiense* is een geheimzinnige manier om aan te duiden, dat de paus uit het huis van de graven Segni stamde en tevens kardinaal-bisschop van Ostia was.

HIERUSALEM CAMPANIAE

Jeruzalem van Champagne

URBANUS IV

1261 - 1264

JACQUES PANTALEON

Jacobus, de zoon van een Franse schoenmaker, werd in Troyes geboren. Hij was eerst kanunnik en aartsdiaken van Luik, werd in 1254 bisschop van Verdun en in 1255 patriarch van Jeruzalem. Na de dood van Alexander IV werd hij tot paus gekozen. Hij stierf op 2 oktober 1264.

Geboren in de Champagne en verheven tot patriarch van Jeruzalem kreeg hij van Malachias een rake omschrijving.

DRACO DEPRESSUS

De verpletterde draak

CLEMENS IV

1265 - 1268

GUIDO FULCUDI

Guido werd te Saint-Gilles aan de Rhône geboren en maakte snel promotie in de kerk. In 1261 werd hij kardinaal-bisschop van Sabina en op 5 februari 1265 werd hij tegen zijn wil tot paus gekozen. Hij aanvaardde dit ambt met grote tegenzin. Na zijn dood in 1268 bleef de pauselijke troon bijna drie jaar leeg. Panvinio vertoont in zijn *Epitome* een adelaar die met zijn klauwen een draak aanvalt. Maar zijn officiële wapen draagt zes lelies. Abbé Cucherat legt de Latijnse spreuk overdrachtelijk uit. Hij wijst erop dat paus Clemens het nepotisme verpletterde, dat hij afschildert als de draak in de toenmalige kerk. Het staat vast dat zijn eerste daad als paus een verbod aan zijn bloedverwanten inhield naar zijn hof te komen of te proberen voordeel te trekken uit zijn verheffing.

ANGUINEUS VIR

- (a) De man van de slang
- (b) Een slangachtige man

GREGORIUS X

1271 - 1276

THEOBALD VISCONTI

Theobald Visconti werd in 1210 geboren en werd aartsdiaken van Luik. Na de dood van paus Clemens IV konden de Franse en Italiaanse kardinalen het niet eens worden over een kandidaat. Drie jaar later stemden ze op Theobald Visconti, die niet alleen geen kardinaal, maar zelfs geen priester was. Hij aanvaardde de pauselijke waardigheid en noemde zich Gregorius X. Vanaf het eerste begin van zijn regering trachtte Gregorius X de belangen van het Heilig Land te bevorderen. Hij stierf op 10 januari 1276.

Weer verschildt het wapen door Panvinio gegeven aanmerkelijk

van het wapen dat hem in later eeuwen wordt toegekend. Pavinio heeft duidelijk een slang in het wapen van de paus en zijn familie.

CONCIONATOR GALLUS

Een Frans predikheer

INNOCENTIUS V

1276

PETRUS VAN TARANTASIA

In 1225 in het zuidoosten van Frankrijk geboren, werd Tarantasia in 1272 aartsbisschop van Lyon en in 1273 kardinaal-bisschop van Ostia. Hij was de vertrouwde raadsman van Gregorius X en volgde hem 21 januari 1276 op. Hij was de eerste dominicaan die paus werd. Hij stierf in juni 1276. De profetie van Malachias doelt op het feit dat Innocentius V lid was van de orde der predikheren en Fransman.

BONUS COMES

Een goede graaf

HADRIANUS V

1276

OTTOBONO FIESCHI

Deze neef van Innocentius IV regeerde slechts van 12 juli tot 21 augustus 1276. Hadrianus V was graaf en zijn naam Ottobono levert een verklaring voor de andere helft van de profetie.

30

PISCATOR TUSCUS

Een Toscaanse visser

JOANNES XXI

1276 - 1277 ¹⁾

PETRUS JULIANI

Petrus werd geboren te Lissabon. Hij werd benoemd tot kardinaal-bisschop van Tusculum en in 1276 gekozen tot opvolger van Hadrianus V. Op 14 mei stortte zijn appartement, waarin hij zich alleen bevond, in en hij werd begraven onder de puinhopen.

Piscator zinspeelt duidelijk op zijn naam Petrus; Tuscus is een bijvoeglijk naamwoord dat (vermoedelijk ten onrechte) in verband wordt gebracht met Tusculum.

ROSA COMPOSITA

(a) De bescheiden roos

(b) De samengestelde roos

NICOLAAS III

1277 - 1280

JOANNES GAETANUS ORSINI

Joannes werd in 1216 te Rome geboren uit de roemrijke Romeinse familie Orsini. Hij werd door Innocentius IV tot kardinaal-bisschop van Tusculum benoemd.

¹⁾ Nadat Joannes XIV met geweld verjaagd was, regeerde de overvelder Bonifatius VII elf maanden. Hij stierf in juli 985. Toen werd een Romein die Joannes heette tot paus gekozen en gekroond. Sommige historici en zelfs pauselijke lijsten geven als onmiddellijk opvolger van Bonifatius nog een andere Joannes, die dan verondersteld wordt vier maanden geregeerd te hebben en door enkele geschiedschrijvers in de lijst van pausen wordt opgenomen als Joannes XV. Al heeft deze zogenaamde paus Joannes nooit bestaan, het feit dat hij door deze geschiedschrijvers is ingelast, heeft de telling van de pausen die Joannes heetten in de war gebracht en de echte Joannes XV wordt dikwijls Joannes XVI genoemd. Deze verwarring werd opgeheven toen kardinaal Roncalli bij het beklimmen van de troon van Petrus in 1958 de naam Joannes XXIII aannam, bijna duizend jaar nadat deze was begonnen.

31

naal-diaken benoemd met als titelkerk de Sint Nicolaas. Na de dood van Joannes XXI volgde hij hem in 1277 op als paus. Joannes Gaetanus Orsini droeg een roos in zijn wapen.

EX TELONIO LILIACEI MARTINI

- (a) Uit het toluhuis van Martinus van de lelies
- (b) Uit de tolgeiden van Martinus van de lelies

MARTINUS IV

1281 - 1285

SIMON VAN BRION

Simon werd op het kasteel Montpensier in de oude Franse provincie Touraine geboren en werd kanunnik en schatbewaarder in de kerk van Sint Martinus in Tours. Koning Lodewijk IX benoemde hem in 1260 tot kanselier van Frankrijk en Urbanus benoemde hem tot kardinaal. Zes maanden na de dood van paus Nicolaas III werd Simon in 1281 eenstemmig tot paus gekozen. Hij stierf op 28 maart 1285. Sint Malachias doelt duidelijk op de positie van de paus als schatbewaarder van de Sint Martinus van Tours; de lelie is een bekend embleem van Frankrijk.

EX ROSA LEONINA

Van de roos met leeuwen

HONORIUS IV

1285 - 1287

JACOBUS SAVELLI

Jacobus Savelli werd in 1210 te Rome geboren. Naar het schijnt had hij een onopvallende loopbaan voor hij de pauselijke troon beklom. In 1261 werd hij door Martinus IV tot kardinaal benoemd; deze stelde hem ook aan als kapitein van het pauselijk leger. Zijn keuze tot paus was een van de vlugste in de geschiedenis. Drie dagen na de dood van paus Martinus IV kozen vijftien van de achtien kardinalen die toen het Heilig College vormden de paus, zonder conclaaf, dat door

Gregorius X was voorgeschreven, maar door Joannes XXI buiten werking gesteld. Bij de eerste stemming werd Jacobus Savelli eenstemmig gekozen en hij noemde zich Honorius IV. Hij stierf te Rome op 3 april 1287.

De omschrijving van Malachias zinspeelt op het wapen van de paus. Twee leeuwen houden een roos vast.

PICUS INTER ESCAS

Een specht tussen het eten

NICOLAAS IV

1288 - 1292

HIERONYMUS MASCI

Paus Nicolaas was op jeugdige leeftijd franciscaan geworden en werd in 1272 als delegaat naar Constantinopel gestuurd om de Grieken uit te nodigen deel te nemen aan het tweede concilie van Lyon. Twee jaar later volgde hij Sint Bonaventura op als generaal van zijn orde. Hij werd tot kardinaal benoemd in 1278 en Martinus IV stelde hem aan tot bisschop van Palestina. Na de dood van Honorius IV op 3 april 1287 was het conclaaf hopeloos verdeeld over de keuze van een opvolger. Pas een jaar later, op 15 februari 1288, kozen de kardinalen eenstemmig Hieronymus Masci. Hij stierf te Rome op 4 april 1292.

De profetie van Malachias is zeer onduidelijk. Men heeft verondersteld dat *Picus inter escas* een raadselachtige zinspeling is op het feit, dat Nicolaas uit Ascoli in Picenum kwam, maar deze uitleg vind ik te ver gezocht. Anderzijds heb ik geen betere verklaring, omdat de berichten over het leven van de paus zeer onvolledig zijn.

Het feit dat Malachias' omschrijving voor ons weinig zin heeft, bewijst niet dat ze zinloos was, toen ze werd opgesteld of toen Nicolaas IV paus werd.

EX EREMO CELSUS

- (a) Uit de woestijn verheven
- (b) De verhevene uit de woestijn

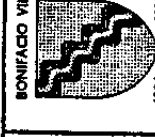
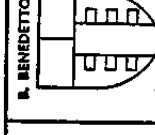

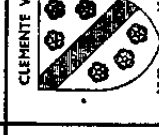

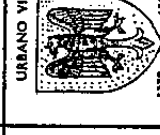

COELESTINUS V

1294

PETRUS DI MURRONE

Petrus werd in 1215 geboren en trad zeventien jaar oud in bij de benedictijnen. Zijn liefde voor de eenzaamheid leidde hem naar de wildernis van Montemorrone en later naar die van de Majlaberg. Hij volgde het voorbeeld van Joannes de Doper en droeg een haren kleed dat met knopen ruw gemaakt was. Elke dag, behalve op zondag, droeg hij een ijzeren ketting en gedurende lange perioden leefde hij op water en brood. In juli 1294 beklommen drie kardinalen, vergezeld van een grote menigte monniken, de berg en berichtten Petrus dat hij door het Heilig College eenstemmig tot paus was gekozen. Twee jaar en drie maanden waren voorbij sinds de dood van Nicolaas IV. Petrus hoorde zijn verheffing met tranen, maar na een kort gebed gehoorzaamde hij aan wat duidelijk de stem van God leek. Omdat hij geen verstand had van diplomatie, werd het bij de curie een chaos. Staatszaken beschouwde hij als verknoeien van tijd, die beter gebruikt kon worden voor oefeningen van godsvrucht. Omdat hij bang was voor zijn zieleheil stelde hij voor dat hij afstand zou doen. Zo kwam voor de eerste keer de vraag aan de orde of een paus kon aftreden. Op 13 december riep hij de kardinalen samen, kondigde zijn beengaan aan en zei dat dezen tot een nieuwe keuze konden overgaan. Hij werd uiterst wreed behandeld door zijn opvolger Bonifatius VIII, die hem liet arresteren en gevangen zetten. Hij stierf in de gevangenis op 19 mei 1296.

De profetie van Malachias lijkt op merkwaardige wijze vervuld.

<p>S. CELESTINO V 1294 PIETRO DEL MURRONE</p> 	<p>BENEFICENTIA VIII 1294 BENEDETTO CASTANI</p> 	<p>B. BENEDETTO XI 1303 NICCOLÒ BOCCASINI</p> 	<p>CLEME NTE V 1314 BERTRAN DO DE GOT</p>
<p>GIOVANNI XXII 1316 GIACOMO DIJÈSE</p> 	<p>BENEDETTO XII 1314 GIACOMO FOURNIER</p> 	<p>CLEME NTE VI 1312 PIETRO ROGER</p> 	<p>INNOCENZO VI 1312 STEFANO AUBERT</p>
<p>B. URBANO V 1318 GUGLIELMO DE GRIMOARD</p> 	<p>GREGORIO XI 1378 PIETRO ROGER DE BEAUFORT</p> 	<p>URBANO VI 1378 BARTOLOMEO PRIGNANO</p> 	<p>BONIFACIO IX 1389 PIETRO TOMACELLI</p>
<p>INNOCENZO VII 1404 COSMA MIGLIORATI</p> 	<p>GREGORIO XII 1404 ANGELO CORNER</p> 	<p>CLEME NTE VII 1378 ROBERTO DEI COMTI DEL GENEVOIS</p> 	<p>BENEDETTO XIII 1394 PIETRO DE LUNA</p>
<p>ALESSANDRO V 1409 PIETRO FILARGO</p> 	<p>GIOVANNI XXIII 1410 BALDASSARE COSSA</p> 	<p>MARTINO V 1417 ODDONE COLONNA</p> 	<p>EUGENIO IV 1431 GABRIELE CONDULMIER</p>

EX UNRARUM BENEDICTIO

Uit een zegen van de golven

BONIFATIUS VIII

1294 - 1303

BENEDICTUS CAETANI

Benedictus, geboren te Rome in 1235, was de zoon van een edele Spaanse familie, die zich in Gaeta en later in Anagni gevestigd had. Via zijn moeder was hij verwant aan het huis Segni. Hij behaalde het doctoraat in het kerkelijk en burgerlijk recht en in 1265 vergezeld hij kardinaal Fieschi naar Engeland om de eendracht te herstellen tussen Hendrik III en de opstandige baronnen. In 1276 begon hij zijn loopbaan aan het pauselijk hof, waar hij spoedig grote invloed kreeg. Het afreden van paus Coelestinus is dikwijls toegeschreven aan de verkeerde invloed en druk van kardinaal Caetani. Het is wel waarschijnlijk dat de verheffing van deze eenvoudige en onervaren kluizenaar een man als Caetani niet zinde. Deze stond immers zelf bekend als de grootste jurist van zijn dagen en was goed geschoold in de knepen van de pauselijke diplomatie. Het lijkt geen twijfel of hij behandelde zijn voorganger uiterst gruwzaam. Hij koesterde de meest exorbitante begrippen inzake de pauselijke suprematie en formuleerde zijn aanspraken met zeer veel klem. Zijn regering werd gekenmerkt door politieke intriges in heel de westerse wereld en daarin had hij een groot aandeel. Verhalen dat hij in een aanval van razernij stierf, terwijl hij op zijn handen beet en met zijn hoofd tegen de muur bonste, zijn niet bewezen. Hij stierf te Rome op 11 oktober 1303.

De Latijnse spreuk van Malachias is uitgelegd als slaande op het wapen van de paus, te zamen met een verwijzing naar zijn voornaam.

36

CONCIONATOR PATARENSIS

Een predikheer van Patara

BENEDICTUS XI

1303 - 1304

NICOLAAS BOCCASINI

Nicolaas werd geboren in 1240 en trad bij de dominicanen in op de leeftijd van veertien jaar. In 1296 werd hij tot magister-generaal van de orde gekozen. In deze positie werd hij een van de verdedigers van de impopulaire paus, die hem vele bewijzen van genegenheid en vertrouwen gaf. Hij werd bisschop van Ostia en deken van het Heilig College. Toen de vijanden van de paus in 1303 het paleis van de paus bezetten, bleven enkel hij en een andere kardinaal aan de zijde van Bonifatius VIII staan en verdedigden hem. In oktober van dat jaar werd hij eenstemmig tot paus gekozen. Na een pontificaat van slechts acht maanden stierf Benedictus XI plotseling. Men vermoedde dat hij vergiftigd was.

Nicolaas was geboortig van Patara en hoorde tot de orde van de predikheren.

DE FESSIS AQUITANICIS

(a) Uit de greppels van Aquitanië

(b) Uit de vermoelden van Aquitanië

CLEMENS V

1305 - 1314

BERTRAND VAN GOT

Bertrand van Got werd in 1264 geboren uit een aanzienlijke familie; zijn oudere broer was aartsbisschop van Lyon. Zelf werd hij aartsbisschop van Bordeaux. In 1305 werd Bertrand van Got na een conclaaf van elf maanden tot paus gekozen. Tijdens de gebruikelijke pauselijke processie werd de paus door een instortende muur van zijn paard geworpen. Een van zijn broers alsmede kardinaal Mattheüs Orsini, die twaalf conclaven had bijgewoond en dertien pausen gekend, werden gedood. Het kostbaarste juweel uit de pauselijke kroon ging die dag ver-

37

loren. Dit incident is door velen als een profetie uitgelegd. Hij stierf in april 1314.
De profetie van Malachias doelt op het feit dat de paus uit Aquitanië kwam, en verwijst heraldisch naar zijn wapen.

DE SUTURE OSSEO

Van de schoenmaker van Osa

JOANNES XXII

1316 - 1334

JACOBUS VAN OSA

Jacobus werd geboren in 1249 en kreeg zijn opvoeding bij de dominicanen. Hij werd in 1300 bisschop van Fréjus en in 1312 kardinaal. Na de dood van Clemens V bleef de pauselijke troon twee jaar en vier maanden onbezet. In 1316 werd Jacobus tot paus gekozen. Na zijn kroning te Lyon verhuisde hij naar Avignon, waar hij zijn residentie vestigde. Hij stierf op 4 december 1334. Zijn financiële maatregelen, de centralisering van de administratie en ook het feit dat de verplaatsing van het pauselijk hof van Rome naar Avignon in het belang van Frankrijk was gebeurd, maakte het hof van Avignon algemeen gehaat. Inderdaad moest het wijdverspreide wantrouwen tegen het pausdom wel gevolgen hebben die schadelijk waren voor het inwendig leven van de kerk.
Geschiedkundigen hebben altijd beweerd dat Jacobus van Osa de zoon was van een schoenmaker die Osse heette. Is dit zo, dan is de spreuk volkomen duidelijk.

CORVUS SCHISMATICUS

Een schismatieke kraai

NICOLAAS V (tegenpaus)

1328 - 1330

PIETRO RAINALLUCCI

In 1328 ontving de geëxcommuniceerde Duitse koning Lodewijk van Beieren te Rome de keizerskroon van Sciarra Colonna. Op 18 april verklaarde deze, in naam van Lodewijk van Beie-

ren, Joannes XXII tot ketter, indringer en verdrukker van de kerk en daarom van zijn pauselijke waardigheid vervallen. Een stropop die de paus voorstelde werd te Rome openlijk verbrand en op 12 mei werd een franciscaner monnik, Pietro, door Lodewijk tot tegenpaus uitgeroepen. Deze nam de naam Nicolaas V aan. In augustus 1330 schreef Pietro naar paus Joannes XXII en vroeg kwijtschelding en vergiffenis. Deze werden hem verleend, maar Pietro mocht de stad nooit meer verlaten. Hij bracht zijn drie resterende levensjaren door in vrijwillige boete en studie. Hij stierf in 1333.

Middeleeuwse verklaarders geven als naam van deze paus Petrus van Corberia of van Corbavio; de Vaticaanse catalogoog noemt hem Pietro Rainallucci di Corvaro. Corvus (kraai) lijkt een duidelijke zinspeling op de geboorteplaats van de paus en schismaticus plaatst hem in de rij van de tegenpausen.

FRIGIDUS ABBAS

De koele abt

BENEDICTUS XII

1334 - 1342

JACOBUS FOURNIER

Jacobus was een cisterciënzer monnik van het klooster Fontfroid. Zijn oom Arnold Novelli was daar abt en Fournier werd ook wel met diens naam genoemd. Later werd hij zelf abt en in 1310 kardinaal. Hij kreeg de noodzakelijke twee derden van de stemmen in december 1334 en werd op 8 januari 1335 als Benedictus XII gekroond. Hij ontmoette veel kritiek en afkeer en stierf te Avignon in 1342.

De spreuk van Malachias is duidelijk door de omschrijving bij Panvinio: 'Abbas monasterii Fontis Frigidi', abt van het klooster van de koele bron.

GALLUS VICECOMES

Uit de roos van Atrecht

CLEMENS VI

1342 - 1352

PIERRE ROGER

Pierre Roger werd in 1291 in Frankrijk geboren en trad op vijftienjarige leeftijd in bij de benedictijnen. Hij klom snel van de ene kerkelijke waardigheid op naar de andere en werd in 1328 bisschop van Atrecht en kanselier van Frankrijk. In 1338 werd hij door Benedictus XII tot kardinaal benoemd en in 1342 volgde hij hem op als paus. Tijdens zijn regering nam hij het slepende conflict met keizer Lodewijk van Beieren weer op en Lodewijk onderwierp zich tenslotte aan de paus. Clemens was eerder een wereldlijk vorst dan een kerkelijk bewindsman; hij was een beschermer van de kunsten, hield van feestmalen en recepties, waarbij dames vrij werden toegelaten. De zware uitgaven die voor zoveel praal nodig waren putten de fondsen al spoedig uit en Clemens legde steeds meer belastingen op. De aanstelling van bisschoppen werd uitsluitend aan de paus voorbehouden. Hij stierf na een korte ziekte in december 1352 te Avignon.

Pierre Roger was bisschop van Atrecht, Episcopus Atrebatensis, en in zijn wapen staan zes rozen.

DE MONTIBUS PAMMACHII

Uit de bergen van Pammachius

INNOCENTIUS VI

1352 - 1362

ETIENNE AUBERT

Etienne Aubert werd in Frankrijk geboren en begon zijn loopbaan als hoogleraar in het burgerlijk recht. Zijn loopbaan in de kerk was even opvallend: in 1342 werd hij kardinaal-bisschop. Hij werd op 18 december 1352 te Avignon tot paus gekozen en stierf daar op 12 december 1362.

De profetie van Malachias doelt op het feit dat Innocentius VI kardinaal-priester van Pammachius is geweest. Panvinio verwijst naar zijn familiewapen dat zes heuvels vertoont.

40

GALLUS VICECOMES

Een Franse burggraaf

URBANUS V

1362 - 1370

WILLEM DE GRIMOARD

Willem werd in 1310 uit een adellijke Franse familie geboren. Hij werd benedictijn en een van de grootste canonisten uit zijn dagen. In 1352 werd hij abt en begon zijn diplomatieke loopbaan. Tengevolge van jaloersheid binnen het Heilig College, die het onmogelijk maakte dat een van zijn leden gekozen werd, werd Willem de Grimoard op 6 november 1362 aangewezen om Innocentius VI op te volgen. Hij bleef het kleed van de benedictijnen dragen. Urbanus was een vaderlandslievende Fransman, wat als een fout beschouwd moet worden in de paus van alle christenen. Hij vervreemde de Engelsen, wakte vijandschap in Italië en maakte talloze vijanden. Hij stierf te Avignon op 19 december 1370.

Malachias doelt op de oorsprong van de paus.

NOVUS DE VIRGINE FORTI

Een nieuwe man uit een sterke maagd

(Soms leest men als motto „Nova de virgine fortis)

GREGORIUS XI

1370 - 1378

PIERRE ROGER DE BEAUFORT

De Beaufort, geboren in 1331, was een neef van paus Clemens VI, die hem in 1348, toen hij pas achttien jaar was, tot kardinaal benoemde. Na de dood van Urbanus V kozen de kardinalen hem te Avignon in 1370 eenstemmig tot paus. Hij stierf in 1378 te Rome.

Pierre Roger de Beaufort had als kardinaal tot titelkerk Santa Maria Nova en in het woord *Forti* kan een toespeeling zitten op zijn naam. Een andere verklaring legt de spreuk uit als 'vernieuwd in de geest door de moedige aansporing van de maagd Catharina van Siëna'.

41

DE INFERNO PREGNANI

- (a) De Pregnani uit de hel
- (b) Uit de hel van Pregnani

URBANUS VI

1378 - 1389

BARTHOLOMEUS PRIGNANO

Bartholomeüs werd in 1318 te Napels geboren. In 1364 werd hij tot aartsbisschop benoemd en na de dood van Gregorius XI stelde het conclaaf hem voor als kandidaat voor de tiara. Hij werd in 1378 de eerste Romeinse paus tijdens het Westerse Schisma. Men zegt dat Urbanus VI te Rome op 15 oktober 1389 door vergiftiging stierf.

Hier is de spreuk van Malachias gemakkelijk te verklaren: Urbanus was een Pregnani en geboortig van het plaatsje Inferno bij Napels.

CUBUS DE MIXTIONE

Het vierkant van mengsel

BONIFATIUS IX

1389 - 1404

PETRUS TOMACELLI

Petrus stamde uit een oude maar verarmde adellijke familie in Napels. Hij werd opvolger van de Romeinse paus Urbanus VI op 2 november. De paus van Avignon, Clemens VII, kroonde terzelfdertijd de Franse prins Lodewijk van Anagni tot koning van Napels. Hij stierf te Rome op 1 oktober 1404. De profetie van Malachias zinspeelt op het wapen van de paus, dat een balk met afwisselende vierkanten vertoonde.

42

DE MELIORE SIDERE

Van een betere ster

INNOCENTIUS VII

1404 - 1406

COSMAS MIGLIORATI

Geboren in 1336 werd Cosmas pauselijk delegaat voor Engeland en in 1387 aartsbisschop van Ravenna. In 1389 benoemde Bonifatius IX hem tot kardinaal en op 17 oktober 1404 werd hij tot paus gekozen en nam de naam Innocentius VII aan. Hij stierf op 6 november 1406. Tijdens zijn regering deed hij weinig voor de opheffing van het schisma.

De spreuk van Malachias is een woordspeling op de naam van de paus en ook een zinspeling op zijn wapen, dat een komeet vertoont.

NAUTA DE PONTE NIGRO

(a) Een zeeman van een zwarte brug

(b) De matroos van Negrofonte

GREGORIUS XII

1406 - 1415

ANGELUS CORRER

Angelus Correr werd in 1327 te Venetië geboren. Hij werd bisschop van Castello en patriarch van Constantine in 1390. In 1405 werd hij kardinaal en na de dood van Innocentius VII werd hij door de kardinalen te Rome op 30 november 1406 tot paus gekozen. Wegens binnenlandse moeilijkheden deed Gregorius XII in 1415 afstand. De kardinalen aanvaardden zijn aftreden en maakten hem tot bisschop van Porto. Gregorius XII stierf twee jaar later, voordat de nieuwe paus, Martinus V, gekozen was.

43

DE CRUCE APOSTOLICA

Van het apostolisch kruis

CLEMENS VII (tegenpaus)

1378 - 1394

ROBERTUS

van de graven van Genève

Hij had als kardinaal tot titelkerk de Twaalf Apostelen; zijn pauswapen vertoont een viermaal doorstoken kruis. Hij is verantwoordelijk voor het grote Westerse Schisma. Deze periode in de geschiedenis van de kerk heeft bijna een halve eeuw geduurd.

LUNA COSMEDINA

De maand van Cosmedin

BENEDICTUS XIII (tegenpaus)

1394 - 1423

PETRUS DE LUNA

Deze paus was de beroemde Petrus de Luna, die als kardinaal Santa Maria in Cosmedin tot titelkerk had. Hij werd geboren in 1328 en tot kardinaal benoemd in 1375. Hij keerde met Gregorius XI naar Rome terug en na diens dood nam hij deel aan het conclaaf, waar de Romeinen binnenvielen en dat Urbanus VI koos. Zijn geestelijke leidsman en biechtvader was de grote Vincentius Ferrerius, die meende dat hij de echte paus was. Toen Clemens VI stierf, werd Petrus eenstemmig gekozen om hem op te volgen. Hij stierf in 1423 in Spanje. De omschrijving van Malachias doelt zowel op de naam van de tegenpaus als op zijn wapen.

44

SCHISMA BARCHINONICUM

Het schisma van Barcelona

CLEMENS VIII (tegenpaus)

1423 - 1429

GIL SANCHEZ MUNOZ

Deze paus staat alleen vermeld in een voetnoot van de Vaticaanse catalogoog. Panvinio rekent hem bij de echte pausen, maar voegt eraan toe: 'Hij zetelde (terecht) of was een indringer.' Hij was kanunnik van Barcelona, waarop de omschrijving van Malachias zinspeelt. Hij stierf in 1447. (In genoemde voetnoot komt ook de naam voor van Bernard Garnier, die tussen 1425 en 1430 aanspraak maakte op de titel Benedictus XIV.)

FLAGELLUM SOLIS

De zweepslag van de zon

ALEXANDER V (tegenpaus)

1409 - 1410

PETRUS PHILARGI

Petrus, geboren in 1339, was een bedelaarsjoch uit een stad op Kreta, die geen ouders of familie kende. Hij kreeg het eerste onderwijs van een pater en werd later franciscaan. Omdat hij ongewoon scherpzinnig was, werd hij voor zijn studie naar Oxford en Parijs gezonden, waar hij zich onderscheidde als professor, predikant en schrijver. Petrus werd in 1386 bisschop gewijd en paus Innocentius VII benoemde hem in 1405 tot kardinaal. Op 26 juni 1409 werd hij eenstemmig door de kardinalen gekozen om de vermoedelijk openstaande pauselijke stoel te beklimmen. Zijn pontificaat werd gekenmerkt door vergeefse pogingen om Rome te bereiken. Hij stierf op 3 mei 1410 te Bologna, waar hij gevangen gehouden werd door kardinaal Cossa, die dezelfde dag Alexander V opvolgde als Joannes XXIII.

45

CERVUS SIRENAE

Het hert van de sirene

JOANNES XXIII (tegenpaus)

1410 - 1415

BALTHASSAR COSSA

Balthassar werd geboren in 1370. Hij was een van de zeven kardinalen die in 1408 Gregorius XII verlieten en zich onder de jurisdictie van Benedictus XIII plaatsten. Hij was in 1402 kardinaal en het jaar daarop pauselijk legaat geworden. In 1409 speelde Cosca een belangrijke rol op het concilie van Pisa en toen de pausen Gregorius XII en Benedictus XIII waren afgezet, leidde hij de keuze van Alexander V, die helemaal onder zijn invloed bleef. Hij stierf op 22 november 1419. De profetie van Malachias zinspeelt op het feit dat Cosca als kardinaal tot titelkerk Sint Eustachius had, die een hert als embleem heeft. Hij was geboren in Napels, dat de sirene als symbool heeft.

COLUMNNA VELI AUREI

De zuil met de gouden doek

MARTINUS V

1417 - 1431

OTTO COLONNA

Otto Colonna werd in 1368 geboren en was onder Bonifatius IX pauselijk nuntius bij verschillende Italiaanse hoven. In 1405 werd hij kardinaal (Velabro). Hij verliet paus Gregorius XII en deed mee aan de verkiezing van de tegenpausen Alexander V en Joannes XXIII. De invloedrijke familie Colonna had al zevenentwintig kardinalen aan de kerk geschonken, maar Martinus V was de eerste die de pauselijke troon besteeg. De kerk maakte toen juist de kritiekste periode uit haar geschiedenis door, het grote Westerse Schisma. Joannes XXIII had zich in 1419 aan paus Martinus onderworpen en de titel kardinaal-bisschop van Frascati gekregen. Martinus stierf te Rome in 1431.

De profetie van Malachias is een zinspeling op zijn titelkerk en op de familienaam van de paus.

46

LUPA COELESTINA

De coelestijnse wolvin

EUGENIUS IV

1431 - 1447

GABRIEL CONDULMER

Gabriel werd in 1383 te Venetië geboren en was een neef van Gregorius XII. Hij erfde een groot fortuin, schonk het weg aan de armen en werd kloosterling. Toen hij vierentwintig jaar was, werd hij door zijn oom tot bisschop van Siëna benoemd. In 1408 werd hij kardinaal en in 1431 paus. Hij stierf te Rome in 1447.

Malachias doet in zijn spreuk op het feit, dat Eugenius IV tot de orde van de coelestijnen hoorde en ook bisschop van Siëna was, welke stad een wolvin in haar wapen draagt.

47

AMATOR CRUCIS

Een minnaar van het kruis

FELIX V (tegenpaus)

1439 - 1449

HERTOG AMADEUS VAN SAVOYE

Amadeus werd in 1383 geboren. Toen het schismatische concilie van Bazel de wettige paus Eugenius IV had afgezet, wilden de kardinalen zeker zijn van bijzondere invloed en financiële steun en wendden zich tot een rijk en machtig vorst, hertog Amadeus VIII van Savoye. Na de dood van zijn vrouw Maria van Bourgondië leidde hertog Amadeus een leven van beschouwing in gezelschap van vijf ridders, met wie hij de orde van Sint Mauritius had gesticht. Hij werd in 1440 door kardinaal d'Allemant tot paus gekroond. Hij onderwierp zich aan Nicolaas V en kreeg van hem de titel kardinaal van Sinte Sabina. Hij stierf in 1451.

Het is duidelijk dat hij het kruis van Savoye in zijn wapen voerde.

DE MODICITATE LUNAE

Van de geringheid van de maan

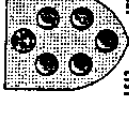

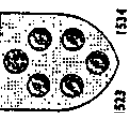

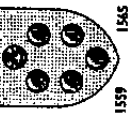

NICOLAAS V

1447 - 1455

THOMAS PARENTUCELLI

Thomas werd in 1397 geboren en was twintig jaar in algemene dienst bij de bisschop van Bologna. Hij vergezelde de bisschop op vele reizen en werd later de beschermeling van Eugenius IV, die hem ook met andere diplomatieke zendingen belastte. Hij voerde die zo goed uit dat hij in 1446 de kardinaalshoed kreeg. Na de dood van paus Eugenius werd Parentucelli tot paus gekozen. Hij stierf te Rome in 1455.

De profetie van Malachias zinspeelt op zijn geboorte in het bisdom Luna en op zijn geringe afkomst.

 FELICE V 1439 AMIEGO DUCA DI SAVOIA	 NICCOLÒ V 1447 TOMMASO PARENTUCELLI	 CALLISTO III 1455 ALFONSO BORGIA	 PIO II 1458 ENEA SILVIO PICCOLONINI
 PAOLO II 1444 PIETRO BARBO	 SISTO IV 1471 FRANCESCO DELLA ROVERE	 INNOCENZO VIII 1484 GIOVANNI BATTISTA CIBO	 ALESSANDRO VI 1492 RODRIGO BORGIA
 PIO III 1503 FRANCESCO TODE- SCHINI-PICCOLONINI	 GIULIO II 1503 GIULIANO DELLA ROVERE	 LEONE X 1513 GIOVANNI DE' MEDICI	 ADRIANO VI 1522 ADRIANO FLORENZ
 CLEMENTE VII 1523 GIULIO DE' MEDICI	 PAOLO III 1534 ALESSANDRO FARNESE	 GIULIO III 1550 GIOVANNI MARIA CIOCCHI DEL PONTE	 MARCELLO II 1555 MARCELLO CERVINI
 PAOLO IV 1559 GIAN PIETRO CARAFA	 PIO IV 1559 GIOVAN ANGELO DE' MEDICI	 S. PIO V 1566 ANTONIO (MICHELE) GHISLIERI	 GREGORIO XIII 1572 UGO BONCOMPAGNI

BOS PASCENS

(a) Een grazende os

(b) Een grazende stier

CALIXTUS III

1455 - 1458

ALFONSUS BORGIA

Alfonsus werd in 1378 uit een adellijke familie geboren. Toen hij klaar was met zijn studies, koos hij de zijde van Benedictus XIII, die hem kanunnik maakte. Maar hij onderwierp zich aan Martinus V, die hem in 1420 tot bisschop van Valencia benoemde. Eugenius IV benoemde hem in 1444 tot kardinaal. In 1455 werd Alfonsus Borgia tot paus gekozen. Zijn regering verdient aandacht vanwege de herziening van het proces van Jeanne d'Arc, die volgens zijn aanwijzingen plaatsvond, de uitspraak van de eerste rechtbank vernietigde en haar onschuldig verklaarde. Hij was vermoedelijk een van de rijkste pausen uit de geschiedenis en stierf in 1458 te Rome.

De profetie van Malachias is een zinspeling op het wapen van de paus met de os van de Borgia's.

DE CAPRA ET ALBERGO

Uit de geit en de herberg

(Een andere lezing heeft CUPRA)

PIUS II

1458 - 1464

ENEA SILVIO DE PICCOLOMINI

Ook deze paus werd, in 1405, uit een adellijke familie geboren. Hij ontving zijn eerste opleiding bij een priester en kwam op zijn achttiende jaar op de universiteit van Siëna. Hij werd secretaris van bisschop Capranica en later van tegenpaus Felix V. In 1445 verwisselde hij van partij en in 1447 werd hij bisschop van Triëst. In 1456 werd hij door Calixtus III tot kardinaal benoemd en in 1458 volgde hij hem op als paus. Hij stierf op 14 augustus 1464.

De omschrijving van Malachias wordt verklaard als een zin-

50

speling op het feit, dat Pius II, voor hij paus werd, secretaris was geweest van de kardinalen Capranica en Albergato.

DE CERVO ET LEONE

Uit een hert en een leeuw

PAULUS II

1464 - 1471

PETRUS BARBO

Petrus Barbo, een neef van Eugenius IV, werd in 1417 te Venetië geboren en ging in het klooster toen zijn oom paus werd. Hij werd bisschop van Cervia en kardinaal van Venetië. In 1464 volgde hij Pius II op als paus. Hij stierf in 1471. Malachias doelt op zijn bisdom Cervia (hert) en zijn kardi-naalskerk San Marco (leeuw).

PISCATOR MINORITA

De minderbroeder-visser

SIXTUS IV

1471 - 1484

FRANCISCUS DELLA ROVERE

Franciscus werd in 1414 geboren. Als kind werd hij in een klooster van franciscanen geplaatst, omdat zijn ouders zo arm waren. Nadat hij in Rome procurator van zijn orde was geweest, werd hij in 1467 door Paulus II tot kardinaal benoemd. In 1471 werd hij tot paus gekozen. Zijn regering werd overschaduw door politieke strijd en moeilijkheden, waarin leden van zijn familie de hoofdrol speelden. Dat bij mensen als Petrus en Girolamo Riario voor de hoogste functies in de kerk aanwees werpt een smet op zijn heilig ambt. Hij stierf in 1484. Franciscus werd geboren als zoon van een visser en was franciscaan. (Het is interessant op te merken dat deze orde niet bestond ten tijde van Malachias.)

51

PRAECURSOR SICILIAE

(a) De voorloper van Sicilië

(b) De bode uit Sicilië

INNOCENTIUS VIII

1484 - 1492

JAN BAPTIST CIBO

Jan werd geboren in 1432 en trad na een tamelijk losbandige jeugd in dienst van de kerk. In 1467 werd hij bisschop en in 1484 opvolger van Sixtus IV. Tijdens zijn pontificaat heerste er te Rome grote onveiligheid, vooral omdat hij zwak optrad tegen misdadigers. In 1484 vaardigde hij zijn vaak misbruikte bul tegen hekserij uit. Omdat hij altijd geld te kort kwam, vond hij de bedenkelijke uitweg steeds weer nieuwe ambten te scheppen en ze aan de hoogste bieder te verkopen. Tijdens zijn regering werden massa's pauselijke bullen verkocht, maar vele houdt men tegenwoordig voor vervalsingen, bijvoorbeeld die waarin de Noren permissie kregen mis te lezen zonder wijn. De uitleggers van Malachias hebben maar één verklaring van diens spreuk: dat de paus veel tijd doorbracht aan het hof van de koning van Sicilië. Andere verklaringen lijken te ver gezocht, bijvoorbeeld dat de voorloper van Jezus Jan Baptist heette, juist zoals de paus.

BOS ALBANUS IN PORTU

De Albaanse stier in de haven

ALEXANDER VI

1492 - 1503

RODRIGO BORGIA

De jonge Rodrigo werd op 1 januari 1431 in Spanje geboren en had nog geen beroep gekozen, toen de verheffing van zijn oom tot paus (1455) nieuwe kansen voor zijn eerzucht opende. Zijn oom verleende hem rijke beneficië's en zond hem naar de universiteit van Bologna om rechten te studeren. In 1456 werd hij tot kardinaal benoemd en kreeg hij de titels kardinaal-bisschop van Albano en van Porto. Tegen 1470 begonnen zijn

relaties met Venozza de Catanais, de moeder van zijn vier kinderen: Juan, Cesare, Lucretia en Joffré.

Borgia, die met zijn eigen stem voor twee derden van de stemmen had gezorgd, werd paus in 1492 en nam de naam Alexander VI aan. Hij is vermoedelijk de enige paus die nooit een verdediger heeft gevonden, niettegenstaande de zeer pijnlijke beschuldigingen van zijn tijdgenoten tegen hem. Het beste wat we kunnen doen is misschien de woorden overnemen van Leo de Grote (440 - 461), die in zijn *Derde homilie voor Kerstmis* verklaart: 'De waardigheid van Petrus wordt zelfs niet verminderd in een onwaardig opvolger.' Alexander stierf te Rome op 18 augustus 1503.

De profetie van Malachias slaat op de wapens van de paus en op Albano en Porto, waarover hij bisschop was.

DE PARVO HOMINE

Uit een kleine man

PIUS III

1503

FRANCISCUS TODESCHINI-PICCOLOMINI

Franciscus was een neef van paus Pius II en werd geboren in 1439. Hij bracht zijn jeugd door in behoeftige omstandigheden, maar later nam zijn oom hem in huis, gaf hem zijn naam en wapen, zorgde voor zijn opleiding en studie, oom maakte hem aartsbisschop van Siëna en in 1460 kardinaal. Na de dood van Alexander VI konden de kardinalen het niet eens worden over een kandidaat en stemden op Piccolomini, die pas vierenzestig jaar was, maar toch nog in 1503 stierf, na een regering van zesentwintig dagen. Malachias zinspeelt op zijn familienaam Piccolomini (parvus homo), in het Nederlands: mannetje.

FRUCTUS JOVIS JUVABIT

De vrucht van Jupiter zal helpen

JULIUS II

1503 - 1513

GIULIANO DELLA ROVERE

Giuliano della Rovere werd in 1443 geboren. Hij volgde zijn oom bij de franciscanen en begon zijn openbare loopbaan nadat zijn oom in 1471 paus geworden was als Sixtus IV. In 1471 werd hij kardinaal en kreeg hij de inkomsten van meerdere bisschoppelijke zetels. Na de dood van Sixtus IV in 1484 speelde de kardinaal Rovere een bedenkelijke rol bij de keuze van Innocentius VIII. Omdat hij zag dat zijn eigen kansen om paus te worden mintem waren, zorgde hij dat een paus gekozen werd die vermoedelijk een speelpop in zijn handen zou zijn. Na de dood van Alexander VI maakte hij weer veel kans als kandidaat, maar de zieke Piccolomini werd paus nog voordat hijzelf kans had de stemmen van de kardinalen voor zich te winnen door steekpenningen en beloften. (Het was het kortste conclaaf in de geschiedenis van de pausen geweest.) Julius II gaf veel geld uit voor de bouw van prachtige paleizen en versterkingen. Voordat hij paus werd, was hij vader van drie dochters. Een van hen, Felice, gaf hij in 1506 ten huwelijk aan Giovanni Orsini. Hij stierf in 1513.

De Latijnse spreuk (*Fructus Jovis Juvabit*) slaat op het wapen van de paus. Het draagt een eik, de heilige boom van Jupiter.

DE CRATICULA POLITIANA

Van het rooster van Politianus

LEO X

1513 - 1521

JOANNES DE MEDICI

Joannes de Medici werd in 1475 geboren als zoon van Lorenzo de Medici de Prachtliovende. Op dertigjarige leeftijd werd hij kardinaal. Zijn opvoeder en mentor was de knapste humanist en geleerde, Angelus Politiano. In 1494 ontvluchtte hij zijn geboortestad in het kled van een franciscaan en ondernam tal

54

van mislukte pogingen om zijn familie in Florence weer aan de macht te helpen. In 1512 kwam de familie weer in de gunst en in 1513 werd Joannes, die toen zevenendertig jaar was, tot paus gekozen. Tijdens zijn regering gaf hij bijna vijf miljoen dukaten uit. Hij liet zijn opvolger zitten met een schuld van bijna een half miljoen dukaten. Zijn geldschietters stonden tegenover een financiële debacle en publikaties uit die dagen zeggen: Leo X heeft drie pontificaten opgegeten, de schatkist van Julius II, de inkomsten van zijn eigen regering en die van zijn opvolger. Hij stierf te Rome in 1521.

Craticula, rooster, slaat op zijn vader Laurentius de Prachtliovende (Sint Laurentius werd immers op een gloeiend rooster gelegd) en *Politiana* op zijn opvoeder. Dit is zeker een zeer gezochte manier om iemand aan te duiden.

LEO FLORENTINUS

De leeuw van Florence

ADRIANUS VI

1522 - 1523

ADRIAAN FLORENSZ.

Behalve Marcellus II is hij de enige paus uit de moderne tijd die zijn doopnaam aanhield. Geboren in 1459 uit een bescheiden burgerfamilie in Utrecht kreeg hij door toedoen van zijn moeder en van Margaretha van Bourgondië een goede opleiding. In 1506 werd hij leermeester van de kleinzoon van keizer Maximiliaan, de latere Karel V. Binnen tien jaar werd hij bisschop, grootinquisiteur, kardinaal en tenslotte regent van Spanje. In 1522 kozen de kardinalen hem eenstemmig als opvolger van paus Leo X. Adrianus stierf op 14 september 1523. De spreuk van Malachias slaat op zijn familienaam en op de twee leeuwen die zijn wapen versieren.

55

FLOS PILEI AEGRI

De bloem op de beschadigde schijf

CLEMENS VII

1523 - 1534

JULIUS DE MEDICI

Geboren in 1478, enige dagen na de dood van zijn vader, werd Julius opgevoed door zijn oom Lorenzo de Prachtlievende. Nadat zijn neef als Leo X paus geworden was, werden hem vele ereposten verleend en in 1513 werd hij kardinaal. Na de dood van Adrianus werd kardinaal de Medici uiteindelijk tot paus gekozen. Hij was een Italiaanse vorst, allereerst een diplomaat en pas daarna een geestelijk bestuurder. Hij stierf in 1543. *Flos Pilei Aegri* slaat op het wapen van de paus. Dit draagt zes schijven; in de bovenste staan drie lelies. Tijdens de regering van deze paus stuurde Hendrik VIII Catharina van Aragon weg en kwam in opstand tegen de kerk.

HYACINTHUS MEDICORUM

De hyacint van de geneesheren

PAULUS III

1534 - 1549

ALEXANDER FARNESE

Alexander werd in 1468 te Rome geboren uit een oude Romeinse familie met een lange traditie in dienst van de kerk. Zijn grootvader was commandant van de pauselijke troepen onder Eugenius IV. Alexander kreeg een uitstekende opvoeding en met zo'n afkomst en talent achter zich kon hij rekenen op een snelle promotie in de kerk. In 1493 benoemde Alexander VI hem tot kardinaal met als titelkerk Sint Cosmas en Damianus. Hij was meer dan veertig jaar kardinaal en werd tenslotte deken van het Heilig College. In 1534 riep het conclaaf hem zonder dat een echte stemming nodig was uit tot opvolger van Clemens VII. Tijdens zijn regering werden tal van kloosterorden gesticht: de bekendste zijn de jezuiteten en de ursulinen. Hij stierf in 1549. Oudere verklaarders geven het pauselijk wapen als dragend

56

zes hyacinten. Bovendien had Alexander als kardinaal de titelkerk Sint Cosmas en Damianus, twee geneesheren. Het schijnt dat de spreuk van Malachias op deze twee feiten slaat.

DECORONA MONTANA

Van de bergkroon

JULIUS III

1550 - 1555

GIAMMARIA M. CIOCCHI DEL MONTE

Giammaria werd op 10 september 1487 geboren en studeerde bij de dominicanen. In 1512 volgde hij zijn oom Antonio de Monte op als aartsbisschop van Siponto. Onder Clemens VII werd hij tweemaal aangesteld tot prefect van Rome en na de plundering van de stad (Sacco di Roma) (1527) werd hij met andere gijzelaars door Clemens VII aan de keizerlijke troepen uitgeleverd. In 1536 benoemde Paulus III hem tot kardinaal en in 1550 werd hij na een conclaaf van tien weken opvolger van de paus. Zijn gebrek aan activiteit in de laatste drie jaren van zijn regering werd veroorzaakt door vele zware jichtaanvallen. Zijn grote fout was nepotisme. Kort na zijn troonsbestijging benoemde hij een jongen van zeventien jaar, die hij in de straten van Palma had gevonden, tot kardinaal. Hij was ook buitengewoon royaal met het verlenen van kerkelijke waardigheden en beneficies aan zijn familie. Op 23 maart 1555 stierf hij te Rome.

De spreuk van Malachias doelt op het wapen van de paus waarop lauwerkransen en bergen voorkomen.

57

FRUMENTUM FLOCCIDUM

- (a) Harig graan
 - (b) Nutteloze tarwe
- MARCELLUS II

1555

MARCELLUS CERVINI

Marcellus werd geboren in 1501 en had een schitterende loopbaan als pauselijk secretaris. Deze positie verschaftte hem grote invloed aan het pauselijk hof. Paus Paulus III benoemde hem in 1539 tot kardinaal. In 1545 werd hij aangesteld als een van de drie voorzitters van het concilie van Trente en in 1548 werd hij bibliothecaris van het Vaticaan. Hij was ook bisschop van Nicastro en Reggio. Na de dood van Julius III kozen de negen-enderdertig kardinalen van het conclaaf hem als paus, maar hij stierf na een regering van slechts tweëntwintig dagen. Palestrina heeft om hem te eren een van zijn bekendste composities *Missa Papae Marcelli* genoemd. Het wapen van de paus vertoont tarwe-aren, terwijl de andere verwijzing blijkbaar zinspeelt op de korte duur van zijn pontificaat.

DE FIDE PETRI

Uit het geloof van Petrus

PAULUS IV

1555 - 1559

JOANNES PETRUS CARAFFA

De familie waaruit Joannes in 1476 werd geboren, was een van de aanzienlijkste in Napels. In 1494 werd hij aan het pauselijk hof voorgesteld door zijn bekende oom kardinaal Oliviero Caraffa. Leo X stelde hem aan als gezant in Engeland en hield hem ook aan als nuntius in Spanje. In 1536 werd hij kardinaal en later aartsbisschop van Napels. In 1555 werd hij tot paus gekozen. Het nepotisme geëerde weer eens oppermachtig. Tijdens zijn ongelukkige regering kwam de definitieve breuk tussen de kerk van Rome en Engeland tot stand. Zijn pontificaat was een grote teleurstelling. In het begin

58

werd hij geëerd met een standbeeld, maar later werd dit door de vijandige bevolking van Rome neergehaald en vernield. Op 18 augustus 1559 stierf hij en werd in de Sint Pieter begraven. Later werd zijn lichaam naar een andere kerk overgebracht. Paulus IV schijnt beter bekend te zijn geweest bij zijn doopnaam Petrus. Caraffa is afgeleid van het Latijn *cara fides* (dierbaar geloof).

AESCULAPII PHARMACUM

(a) De medicijn van Aesculapius

(b) De esculaap van de artsen

PIUS IV

1559 - 1565

JOANNES ANGELUS DE MEDICI

Deze paus werd in 1499 te Milaan geboren. De Medici van Milaan leefden in zeer armoedige omstandigheden en het trotse huis van Florence dat ook zo heette, noemde zich geen familie van hen, voordat kardinaal Medici op de pauselijke troon kwam. Na zijn studies ging Joannes op zeventwintigjarige leeftijd naar Rome, waar enige pausen zijn talenten waardeerden. In het laatste jaar van de regering van Paulus III werd hij kardinaal en Julius III stelde hem aan tot commandant van de pauselijke troepen. Zijn vijandschap jegens Paulus IV leverde tenslotte voordeel op, want het conclaaf dat bijeengekomen was om een opvolger te kiezen, stemde voor de man die in ieder opzicht zijn tegendeel was. Bij acclamatie werd hij in 1559 tot paus uitgeroepen. Hij stierf in 1565.

De spreuk van Malachias schijnt te verwijzen naar de familie-naam van de paus, maar de meeste verklaarders wijzen erop

Noot van de schrijver

De geschiedschrijver Onoviro Panvinio stierf op 7 april 1568 te Palermo. Paulus IV is de laatste paus die in zijn overzicht vermeld wordt. Met zijn dood verliezen de profetieën van Malachias een uitlegger van groot formaat. Tijdens zijn leven heeft Panvinio met minutieuze grondigheid vele bijzonderheden en historische feiten over de levens van de pausen verzameld; hij vermeldt dikwijls het wapen van de familie van de paus en feiten die van groot nut zijn voor andere uitleggers van Malachias.

59

dat de jonge Medici medicijnen gestudeerd had en een gediplomeerd arts was.

ANGELUS NEMOROSUS

(a) De engel van het bos

(b) De engel van Bosco

PIUS V

1566 - 1572

ANTONIUS MICHAEL GHISLERI

Antonius, in 1504 uit een arme familie geboren, werd door de dominicanen opgevoed en trad in 1528 bij hen in. Paus Paulus IV benoemde hem in 1556 tot bisschop en in 1557 tot kardinaal. In datzelfde jaar werd hij aangesteld tot inquisiteurgeneraal voor heel de christenheid. Toen Pius IV een jongen van dertien jaar in het Heilig College wilde opnemen, verzette kardinaal Ghisleri zich en verijdelde zijn plannen. In 1566 werd hij tot paus gekozen. Hij stierf in 1572. Tijdens zijn regering excommuniceerde hij koningin Elisabeth van Engeland en schreef een brief aan Maria Stuart in de gevangenis. De Latijnse spreuk slaat op de voornaam Michaël (een aartsengel) en zijn geboorteplaats (Bosco) in Lombardije. Men dient rekening te houden met het feit, dat een aantal verklaarders van de profetieën Italianen waren, want sommige profetieën bevatten een woordspeling op Italiaanse woorden. Jammer genoeg worden ze dan nooit uitgelegd.

MEDIUM CORPUS PILARUM

GREGORIUS XIII

1572 - 1585

HUGO BONCOMPAGNI

Hugo werd in 1502 te Bologna geboren. Hij studeerde rechten en werd door paus Paulus III tot rechter van het Kapitoel aangesteld. Paulus IV benoemde hem tot bisschop en Pius IV in 1564 tot kardinaal. Na de dood van Pius V in 1572 werd hij tot paus gekozen. Zijn voornaamste inspanningen concentreer-

den zich op het herstel van het katholieke geloof in de landen die protestants geworden waren. Geschiedkundigen hebben ernstige kritiek op Gregorius XIII geleverd vanwege de moord op de hugenoten in de Bartholomeusnacht (1572). Geen enkele daad van Gregorius XIII heeft hem blijvender roem bezorgd dan zijn hervorming van de Juliaanse kalender, die hij in 1578 invoerde. Hij stierf te Rome in 1585.

De verklaarders van Malachias geven als verklaring van *Medium Corpus Pilarum* het feit, dat op zijn schild een draak staat die geboren wordt en dat Gregorius XIII tot kardinaal benoemd werd door Pius IV, die zes schijven in zijn wapen had.

AXIS IN MEDIETATE SIGNI

Een balk midden in het wapen

SIXTUS V

1585 - 1590

FELIX PERETTI

Felix werd in 1521 geboren als zoon van een tuinman en men zegt dat hij als jongen varkens hoedde. Toen hij negen jaar was, ging hij in een klooster, waar hij werd opgevoed. In 1547 werd hij priester gewijd. Hij werd spoedig beroemd als predikant. Paus Pius IV stelde hem aan als raadsman voor de inquisitie te Venetië. In 1566 werd hij door Pius V tot bisschop benoemd en in 1570 tot kardinaal. In 1585 werd hij tot paus gekozen na een conclaaf van vier dagen. Na een regering van vijf jaar stierf hij in 1590.

Malachias' profetie is een duidelijke zinspeling op het wapen van de paus.

DE RORE COELI

Van de hemeldauw

URBANUS VII

1590

JAN BAPTIST CASTAGNA

Jan Baptist werd te Rome in 1521 geboren en was een neef van kardinaal Jacovazzi. Hij studeerde burgerlijk en kerkelijk recht en doctoreerde in beide. In 1553 werd hij aangesteld tot aartsbisschop van Rossano en in 1555 stuurde Julius III hem als gouverneur naar Fano. In 1573 deed hij afstand van zijn zetel, waarna Gregorius hem als nuntius naar Venetië zond. In 1583 werd hij tot kardinaal benoemd. Drie jaar later werd hij inquisiteur-generaal van het Heilig Officie. Hij werd op 15 september 1590 tot paus gekozen; zijn regering duurde slechts dertien dagen. Hij stierf op 27 september 1590.

Urbanus VII was bisschop van Rossano in Calabrië geweest, waar manna wordt verzameld dat 'hemeldauw' heet. (Manna is een zoete afscheiding van vele bomen, bijvoorbeeld de madna-es enz.).

SISTO V 1585 1590 FELICE PERETTI	URBANO VII 1590 1590 GIOVANNI BATTISTA CASTAGNA	GREGORIO XIV 1590 1591 NICCOLÒ SFONDRIATI	INNOCENZO IX 1591 1591 GIOVANNI ANTONIO FACCHINETTI
CLEMENTE VIII 1572 1605 IPPOLITO ALDOBRANDINI	LEONE XI 1605 1605 ALESSANDRO DE' MEDICI	PAOLO V 1605 1621 CAMILLO BORGHESE	GREGORIO XV 1621 1623 ALESSANDRO LUDOVISI
URBANO VIII 1623 1644 MAFFEO BARBERINI	INNOCENZO X 1644 1655 GIOVANNI BATTISTA PAMPHILI	ALESSANDRO VII 1655 1667 FABIO CHIGI	CLEMENTE IX 1657 1669 GIULIO ROSFIGNOSI
CLEMENTE X 1670 1676 EMILIO ALTIERI	B. INNOCENZO XI 1676 1689 BENEDETTO ODESCALCHI	ALESSANDRO VIII 1689 1691 PIETRO OTTOBONI	INNOCENZO XII 1691 1700 ANTONIO PIGNATELLI
CLEMENTE XI 1700 1721 GIAN FRANCESCO ALBANI	INNOCENZO XIII 1721 1724 MICHELANGELO DEI CONTI	BENEDETTO XIII 1724 1730 PIETRO FRANCESCO CORSINI	CLEMENTE XII 1730 1740 LORENZO CORSINI

EX ANTIQUITATE URBIS

Uit de oude stad

GREGORIUS XIV

1590 - 1591

NICOLAAS SFONDRATI

Nicolaas werd in 1553 nabij Milaan geboren. Zijn vader Franciscus, een Milanees senator, werd na de dood van zijn vrouw door paus Paulus III in 1544 tot kardinaal benoemd. Nicolaas werd priester gewijd en in 1560 tot bisschop van Cremona aangesteld. Gregorius XIII benoemde hem in 1583 tot kardinaal-priester van Sint Cecilia. In 1590 volgde hij Urbanus VII op als paus. Hij stierf in 1591.

De Antiquitate Urbis is een andere lezing van de spreuk van Malachias. Men heeft vermoed dat deze speciale vermelding door voorstanders van kardinaal Simoncelli in de profetieën werd geschoven tijdens het conclaaf en bedoeld was voor de bisschop van Orvieto, in het Latijn Urbevetanum of oude stad. Deze profetie moest erop wijzen dat het de wil van de Voorzienigheid was, dat deze kardinaal tot paus werd gekozen. De poging faalde, want een andere kardinaal werd gekozen: Nicolaas uit de stad Milaan. Toen werd de verklaring gegeven dat Gregorius XIV een zoon en kleinzoon was van senatoren van de stad Milaan. Senator komt van het Latijnse *senex*, oude man. *De Antiquitate Urbis* kan betekenen 'van de ouden van de stad'. Ook kan men zeggen dat Milaan een oude stad is, omdat ze gesticht is in 400 voor Christus.

PIA CIVITAS IN BELLO

De vrome stad in oorlog

INNOCENTIUS IX

1591

JOANNES ANTONIUS FACCHINETTI

Geboren in 1519 werd Joannes secretaris van een Romeinse kardinaal en in 1560 bisschop. In 1575 werd hij patriarch van Jeruzalem en in 1583 kardinaal met als titel de kerk van de Vier gekroonde Martelaren. Tijdens de regering van Grego-

64

rius XIV rustte een groot gedeelte van de last van de pauselijke administratie op zijn schouders en na de dood van deze paus werd hij zijn opvolger. Hij stierf in 1591.

De spreuk van Malachias slaat duidelijk op de stad Jeruzalem, waarvan de kardinaal patriarch was voor hij paus werd.

CRUX ROMULEA

Het Romeinse kruis

CLEMENS VIII

1592 - 1605

HIPPOLYTUS ALDOBRANDINI

Hippolytus werd in 1536 geboren. Hij had een schitterende loopbaan en werd in 1585 kardinaal. Zijn geestelijke leidsman was Filippus Neri geweest, die meer dan dertig jaar zijn biechtvader bleef. Toen hij paus was, nam hij Baronius als biechtvader. Hij stierf in 1605.

Het bijvoeglijk naamwoord Romuleus, dat Romeins betekent, wordt ook vermeld in een van de hymnen van het briefier. Het pauselijk wapen vertoont een balk met dwarsbalken; soms noemt men dit een Romeins kruis. Abbé Cucherat verwijst naar het 'kruis van Ierland' dat Clemens VIII in deze tijd moest dragen, omdat dit trouw bleef aan de kerk. Altijd hebben de Ieren deze paus bijzonder geëerd. Tijdens de regering van deze paus zijn de zesentwintig martelaren van Japan gekruisigd; hun heiligverklaring moest wachten op de paus aan wie Malachias de omschrijving Crux de Cruce had gegeven.

UNDOSUS VIR

(a) Een golvende man

(b) Verdwijnd als de zeegolven

LEO XI

1605

ALEXANDER OCTAVIANUS DE MEDICI

Alexander werd in 1535 te Florence geboren. Hij werd ambassadeur bij Pius V, waar hij de hertog van Toscana vertegen-

65

woordigde, en bekleedde deze post vijftien jaar. Gregorius XIII benoemde hem in 1573 tot bisschop, in 1574 tot aartsbisschop van Florence en in 1583 tot kardinaal. Na de dood van Clemens VIII werd hij tot paus gekozen. Hij stierf zevenentwintig dagen na zijn verkiezing, in 1605.

Men heeft gezegd dat Malachias doelde op de korte regering van de paus. Al blijkt dit niet uit zijn pauselijk wapen, toch is *Undosus Vir* vermoedelijk een zinspeling op zijn wapenschild. Een Nederlands uitlegger van Malachias vertaalt het motto als 'een waterman'. Er bestaat geen uitleg die helemaal voldoet.

GENS PERVERSA

Een boos geslacht

PAULUS V

1605 - 1621

CAMILLUS BORGHESE

Camillus werd in 1550 geboren; zijn loopbaan in de kerk was niet opvallend. In 1596 benoemde Clemens VIII hem tot kardinaal en vicaris van Rome. In 1605 werd hij tot paus gekozen. In 1606 schreef Paulus V een brief naar Jacobus I van Engeland. Hij wenste hem geluk met zijn troonsbestijging, drukte zijn leedwezen uit over een complot tegen het leven van de vorst dat kort tevoren was gesmeed, en verzocht de koning van Engeland de onschuldige katholieken niet te doen lijden voor de misdaad van enkelen. Hij beloofde alle gouverneurs van het koninkrijk aan te sporen onderdanig en loyaal jegens hun vorst te zijn in alles wat niet strijdig was met de eer van God. Jammer genoeg bevatte de eed van trouw die door Jacobus van zijn onderdanen geëist werd, bepalingen die de paus in 1607 plechtig moest veroordelen. Deze veroordeling leidde tot bittere onenigheid tussen de monarchie en de gouverneurs, die zich aan de beslissing van de paus onderwierpen. Paulus V stierf in 1621.

De eenvoudigste uitleg van Malachias' spreuk is een zinspeling op het wapen van de paus, waarop een draak en een arend voorkomen. Dikwijls worden die opgevat als *Gens perversa*. Een andere verklaring wijst op de strijd tussen de Ghibellijnen en Welfen, die als wapen respectievelijk een draak en een arend voerden.

66

IN TRIBULATIONE PACIS

In de versterking van de vrede

GREGORIUS XV

1621 - 1623

ALEXANDER LUDOVISI

Alexander werd in 1554 geboren en werd rechter van het Kapitol. In 1612 maakte Paulus V hem tot aartsbisschop van Bologna; als nuntius bij het hof van Savoye bemiddelde hij tussen de hertog van Savoye en koning Filips van Spanje. In 1616 werd hij kardinaal en in 1621 opvolger van Paulus V. De betrekkingen tussen Engeland en de paus namen tijdens zijn regering een vriendschappelijker karakter aan en Gregorius XV werd door de vorsten van Europa hooggeacht, niet alleen in godsdienstige zaken, maar ook in zuiver politieke kwesties. Hij stierf in 1623.

De profetie van Malachias doelt duidelijk op de werkzaamheden van de paus als nuntius, die voornamelijk het wegnemen betroffen van conflicten die gemakkelijk tot oorlogen hadden kunnen leiden.

Eerlijk gezegd zijn alle profetieën sinds Urbanus VII (1590) nogal vaag. Dit heeft de critici doen vermoeden dat ze inderdaad vervalsingen waren van kardinaal Simoncelli.

LILIUM ET ROSA

De lelie en de roos

URBANUS VII

1623 - 1644

MATTEUS BARBERINI

Hij werd in 1568 geboren en bij de jezuiteten opgevoed. In 1601 werd hij pauselijk legaat voor Frankrijk en in 1604 aartsbisschop van Nazaret. Later werd hij als nuntius naar Parijs gezonden en in 1606 door Paulus V tot kardinaal benoemd. In 1623 werd hij tot paus gekozen. Tijdens zijn regering hield hij zich bezig met de zaken van Frankrijk en Engeland. Hij stierf in 1644.

Er zijn vele verklaringen van de spreuk van Malachias. Ze

67

schijnen allemaal interpretaties van zijn wapen te zijn. Ongetwijfeld lijkt zijn speciale belangstelling voor de zaken van Frankrijk (lelie) en Engeland (roos) de eenvoudigste verklaring.

JUCUNDITAS CRUCIS

De vreugde van het kruis

INNOCENTIUS X

1644 - 1655

JAN BAPTIST PAMPHILI

Geboren in 1574 werd hij nuntius in Napels en kardinaal in 1626. In 1644 werd hij tot paus gekozen. Hij stierf in 1655. Het is interessant dat Innocentius na een lang en moeilijk conclaaf juist op het feest van Kruisverheffing paus werd.

MONTIUM CUSTOS

De bewaker van de bergen

ALEXANDER VII

1655 - 1667

FABIUS CHIGI

Fabius werd in 1599 geboren uit een van de roemrijkste en machtigste Italiaanse families. Hij begon zijn kerkelijke loopbaan in 1626 en bekleedde vele functies en verantwoordelijke ambten. In 1651 werd hij staatssecretaris van Innocentius X, die hem in 1652 tot kardinaal verheef. In het conclaaf van 1655, dat tachtig dagen duurde en bekend is vanwege de botsingen tussen volken en partijen, werd Chigi eenstemmig tot paus gekozen. In 1667 stierf hij. De spreuk van Malachias is een duidelijke zinspelung op het wapen van de paus.

68

SIDUS OLORUM

- (a) Een ster van de zwanen
- (b) Een constellatie van zwanen

CLEMENS IX

1667 - 1669

JULIUS ROSPIGLIOSI

Geboren in 1600 genoot Julius de speciale gunst van Urbanus VIII, die hem tot aartsbisschop van Tarsus benoemde en naar het Spaanse hof zond. In 1657 benoemde Alexander hem tot kardinaal en tien jaar later werd hij op de stoel van Petrus gekozen. In 1668 verklaarde hij Rosa van Lima heilig; ze was de eerste heilige van het Amerikaanse continent.

De familie van de paus kwam oorspronkelijk uit Lombardije, waar haar oude geschiedenis nauwkeurig is opgetekend. Het *Teatro Araldico*, een werk dat de wapens geeft van de oudste en adellijkste families van Italië, beschrijft het familiewapen van de paus als een schild, waarop een zwaan staat met een ster erboven. Een andere verklaring – uit de zeventiende eeuw – is dat deze paus tijdens het conclaaf een kamer bewoonde die bekend stond als 'De kamer van de Zwanen'.

DE FLUMINE MAGNO

Van de grote rivier

CLEMENS X

1670 - 1676

EMILIUS ALTIERI

Emilius werd in 1590 geboren en had een zeer onopvallende loopbaan in de kerk. Clemens IX benoemde hem tot kardinaal toen hij al in de tachtig was. Toen de kardinalen niet in staat bleken de keuze van een vooraanstaande figuur door te drijven, besloten ze na een conclaaf van bijna vijf maanden een hoogbejaarde kardinaal te kiezen. Zo werd Clemens X paus. De profetie van Malachias omtrent deze paus kan op twee manieren verklaard worden. Clemens X werd in Rome geboren. Het ongewone verschijnsel dat in juli 1590 de Tiber buiten zijn oevers trad, wordt vermeld in de verklaring van de profe-

69

tiën die Moreti geeft. De andere verklaring is dat Malachias' verwijzing enkel een woordspeling is, waarin de naam van de paus voorkomt. Hij heet namelijk Altieri (Alto reo - diepe rivier). Maar dit laatste lijkt vrij gezocht.

BELLUA INSATIABILIS

Een onverzadigbaar beest

INNOCENTIUS XI

1676 - 1689

BENEDICTUS ODESCALCHI

Geboren in 1611 werd Benedictus door Innocentius X tot kardinaal benoemd. Na de dood van Clemens IX was hij een belangrijke kandidaat voor het pausschap, maar de Franse regering wees hem af. Na de dood van Clemens X was Lodewijk XIV van Frankrijk weer van plan zijn koninklijke invloed aan te wenden om de verkiezing van kardinaal Odescalchi te verhinderen, maar de vorst week voor de pressie van het conclaaf en na een interregnum van twee maanden werd Odescalchi in 1676 eenstemmig tot paus gekozen. Hij stierf in 1689. De spreuk van Malachias kan een verwijzing zijn naar het wapen van de paus, waarop een leeuw en een roofvogel voorkomen, die beide de naam hadden onverzadigbare beesten te zijn. Maar verklaarders uit die tijd hebben een andere uitleg gegeven aan *Bellua Insatiabilis*. Het is bekend dat Innocentius zich helemaal liet leiden door de opvattingen van kardinaal Cibo, en deze omstandigheid gaf aanleiding tot de geestigheid, dat Innocentius onverzadigbaar was, omdat hij nooit *sine Cibo*, 'zonder eten', was.

POENITENTIA GLORIOSA

Glorievol berouw

ALEXANDER VIII

1689 - 1691

PETRUS OTTOBONI

Petrus Ottoboni werd in 1610 geboren. Hij mocht zich verheugen in heel de rijkdom en de sociale status van een afstam-

70

meling van een der aanzienlijkste families van Venetië. In 1652 werd hij kardinaal en in 1689 werd hij tot paus gekozen. Hij stierf in 1691.

Cucherat meent dat de profetie slaat op de onderwerping en boetedoening van de Gallicaanse bisschoppen.

RASTRUM IN PORTA

De rooster van de deur

INNOCENTIUS XII

1691 - 1700

ANTONIUS PIGNATELLI

Geboren in 1615 kwam Antonius op twintigjarige leeftijd aan het pauselijk hof. In 1682 werd hij kardinaal en in 1687 aartsbisschop van Napels. Als resultaat van een compromis koos het conclaaf kardinaal Pignatelli tot opvolger van Alexander. Hij stierf in 1700.

Het is moeilijk een bevredigende verklaring te vinden voor deze spreuk. *Rastrum* betekent 'voorradig' of 'de volgende'. Het kan ook rooster betekenen. Dit woord heeft in de loop van de laatste eeuwen vele veranderingen ondergaan. In 1582 wijst de omschrijving in een woordenboek naar 'een zeer mager iemand' en een vertaling uit 1673 geeft als betekenis 'fosbol' of 'modegek'. Zo'n speculatie is geenszins bevredigend en geeft geen aanvaardbare verklaring van de profetie van Malachias; ze is zuiver giswerk.

FLORES CIRCUMDATI

Met bloemen omringd

CLEMENS XI

1700 - 1721

JOANNES FRANCISCUS ALBANI

Joannes werd geboren in 1649. Op eenentwintigjarige leeftijd werd hij prelaat. In 1690 werd hij kardinaal en het conclaaf van 1700 koos hem na zesenvoertig dagen van beraadslagingen tot opvolger van Innocentius XII. Hij stierf in 1721. Urbino, de stad waar de paus geboren werd, heeft een bloemen-

71

slinger in haar wapen. Het is interessant dat tijdens de regering van Clemens XI een munt geslagen werd waarop de woorden *Flores Circumdati* stonden. Er bestaat geen twijfel of zij die de medaille lieten vervaardigen hebben aan de profetieën van Malachias gedacht; deze waren sedert 1595 niet alleen algemeen bekend, maar in deze tijd ook uiterst populair.

DE BONA RELIGIONE

Met een goede godsdienstige achtergrond

INNOCENTIUS XIII

1721 - 1724

MICHELANGELO DEI CONTI

Hij werd in 1655 geboren als zoon van Karel II, hertog van Poli. Hij werd in 1708 kardinaal en bekleedde tal van ambten, tot hij in een woelig conclaaf tot paus gekozen werd. In 1724 stierf hij.

De paus behoorde tot de beroemde familie Conti, die zoveel pausen aan de kerk heeft geschonken. Daarom kan Malachias' profetie vertaald worden als 'Uit een goede godsdienstige familie'. Deze verklaring vindt men ook bij vele middeleeuwse uitleggers.

MILES IN BELLO

De soldaat in de oorlog

BENEDICTUS XIII

1724 - 1730

PETRUS FRANCISCUS ORSINI

Geboren in 1649 werd hij op zestienjarige leeftijd tegen de zin van zijn ouders dominicaan. Ze deden zonder succes een beroep op de paus. Toen hij eenentwintig was, werd hij professor en in 1672 kardinaal. In 1686 werd hij vanwege een ernstige ziekte naar Benevento verplaatst en bleef daar achtendertig jaar, tot hij in 1724 tot paus gekozen werd. Zijn eerste zorg als paus was streng de kerkelijke tucht door te voeren en hij

72

spaarde geen moeite om de weelde en wereldse praal bij de kardinalen tegen te gaan.

Men heeft de spreuk bij Malachias altijd verstaan als doelend op de voortdurende strijd van de paus tegen de pompa en de wereldse interessen van het pauselijk hof.

COLUMNA EXCELSA

Een verheven zuil

CLEMENS XII

1730 - 1740

LAURENTIUS CORSINI

Laurentius werd in 1652 geboren en het aantal leden van zijn familie dat hoge posities in de kerk bereikt had is niet te tellen. In 1691 werd hij aartsbisschop en nuntius te Wenen. In 1706 werd hij kardinaal en pauselijk thesaurier. Zijn verheffing tot paus in 1730 baarde geen verrassing. In het tweede jaar van zijn pausschap werd hij geheel blind. Hij stierf in 1740, zeventientig jaar oud.

Cucherat verklaart de profetie als een zinspeling op een bronzen standbeeld dat de Romeinen hebben opgericht ter herinnering aan deze paus. Hij bouwde ook een kapel in de Sint Jan van Lateranen waar hij begraven wilde worden. Twee kolommen uit deze kapel versierden vroeger de zuilenhal van het Pantheon van Agrippa. Dit is een andere poging van Cucherat ter verklaring.

Meestal is *Columna* een zinspeling op het feit dat iemand uit de familie Columna paus zal worden.

73

ANIMAL RURALE

Een dier uit het veld
BENEDICTUS XIV
 1740 - 1758

PROSPER LAURENTIUS LAMBERTINI

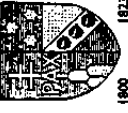

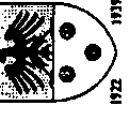

Prosper werd geboren in 1675. Toen hij negentien was werd hij doctor in de theologie en in het kerkelijk en burgerlijk recht. In 1727 werd hij bisschop en in 1728 kardinaal. Na de dood van Clemens XII had het conclaaf al zes maanden geduurd en toen leek de keuze nog niet dichterbij dan aan het begin. Kardinaal Lambertini, die als compromis was voorgesteld, richtte zich tot het conclaaf met de woorden: 'Wilt u een heilige kiezen, neemt dan Gotti; een staatsman, neemt dan Aldobrandini; een fatsoenlijk mens, neemt dan mij.' Lambertini werd gekozen en nam de naam Benedictus XIV aan. Hij stierf in 1758. Er schijnt geen reden te zijn om de spreuk te verstaan als een zinspeling op het wapen van de paus. Uitleggers leggen de nadruk op het feit dat de paus aan zijn bureau werkte als een 'voorttrekkende os', die volgens de oude schrijvers het zinnebeeld was van een gestaag zwoegende werker. (Sint Thomas van Aquino werd door zijn medeleerlingen 'de stomme os' genoemd, omdat hij zijn geest voedde en in stilte herkauwde.)

ROSA UMBRIAE

De roos van Umbrïë
CLEMENS XIII
 1758 - 1769

KAREL REZZONICO

Karel werd in 1693 te Venetië geboren. In 1743 werd hij bisschop van Padua, in 1747 kardinaal en in 1758 werd hij tot paus gekozen. Hij stierf in 1769. De verklaringen die men aan de spreuk bij Malachias geeft lijken ver gezocht; maar tijdens zijn regering canoniseerde hij een aantal leden van de orde der franciscanen, die in de mystiek *Rosa Umbriae* heette.

<p>BENEDETTO XIV 1740 PROSPERO LAMBERTINI</p> 	<p>CLEMENTE XIII 1758 CARLO REZZONICO</p> 	<p>CLEMENTE XIV 1769 GIAN VINCENZO GANGANELLI</p> 	<p>PIO VI 1775 GIOVANNI ANGELO BRASCHI</p>
<p>PIO VII 1800 BARNABA GREGORIO CHIARAMONTI</p> 	<p>LEONE XII 1829 ANNIBALE DELLA GENGA</p> 	<p>PIO VIII 1829 FRANCESCO SAVERIO CASTIGLIONI</p> 	<p>GREGORIO XVI 1831 GIULIO EBERTO CAPPELLARI</p>
<p>PIO IX 1846 GIOVANNI M. MASTAI FERNETTI</p> 	<p>LEONE XIII 1878 GIACCHINO PECCI</p> 	<p>S. PIO X 1903 GIUSEPPE SAATO</p> 	<p>BENEDETTO XV 1914 GIACOMO DELLA CHIESA</p>
<p>PIO XI 1922 ACHILLE RATTI</p> 	<p>PIO XII 1939 EUGENIO PACELLI</p> 	<p>GIOVANNI XXIII 1963 ANGELO GIUSEPPE RONCALLI</p> 	<p>PAOLO VI 1963 GIOVANNI BATTISTA MONTINI fol. regimine</p>

URSUS VELOX

De vlugge beer

CLEMENS XIV

1769 - 1774

LAURENTIUS (of JOANNES VINCENTIUS

ANTONIUS) GANGANELLI

Hij werd geboren in 1705, kreeg zijn opleiding bij de jezuiteten te Rimini en trad op negentienjarige leeftijd in bij de franciscanen. Clemens XIII schonk hem in 1759 de kardinaalshoed en het conclaaf van 1769 koos hem tot opvolger van Clemens XIII. Onder zijn pausschap werd de Sociëit van Jezus opgeheven. Hij stierf in 1774.

Zonder enig bewijs te leveren verklaart de Amerikaanse uitgegger Robb dat het familiewapen van de paus een lopende beer vertoont. Bij de dood van Panvino verlieten we echter veel informatie die oudere verklaarders hielp.

Wion, O'Kelly en Cucherat proberen tevergeefs een redelijke verklaring van deze spreuk te geven. Er staat geen beer in het wapen van de paus en ik vind het onwaarschijnlijk dat door Malachias' omschrijving de dreigende Franse revolutie wordt aangeduid. Dit is weer een van die gevallen waarin elke uitleg zuiver giswerk is.

PEREGRINUS APOSTOLICUS

De apostolische zwerver

PIUS VI

1775 - 1799

JOANNES ANGELICUS BRASCHI

Joannes werd in 1717 geboren. Hij werd in 1755 pauselijk secretaris en Clemens XIV benoemde hem in 1755 tot kardinaal. Hierna trok hij zich terug in de abdij Subiaco, waar hij abt was, totdat hij in hetzelfde jaar tot paus gekozen werd. Hij stierf in 1799.

De spreuk wordt meestal verklaard door de welbekende feiten uit het leven van de paus. Zijn buitengewoon lange regering had schrijvers uit die tijd ertoe gebracht hem de apostolische zwerver te noemen.

76

AQUILA RAPAX

Een roofzuchtige adelaar

PIUS VII

1800 - 1823

BARNABAS CHIARAMONTI

Deze paus werd in 1740 geboren en zijn verheffing tot paus werd, naar Pius VII later zelf vertelde, voorspeld door zijn moeder, die in 1763 karmelietes was geworden. Pius VI benoemde hem in 1786 tot kardinaal en het conclaaf koos hem in 1800 tot paus. Hij stierf in 1823.

Zijn regering werd overschaduwd door Napoleon, die een adelaar als embleem had.

CANIS ET COLUBER

Een hond en een slang

LEO XII

1823 - 1829

HANNIBAL DELLA GENGA

Geboeren in 1760 werd Hannibal priester toen hij pas drieëntwintig was. In 1820 werd hij vicaris van Rome en na de dood van Pius VII koos men hem tot paus. Hij stierf in 1829.

Eerlijkheidshalve merk ik op dat de zinspeling op de wapens mooi zou kloppen als twee pausen konden worden omgewisseld.

Geen betere omschrijving voor Leo XII dan wat er staat voor Pius VII: *Aquila Rapax*. En Pius zou volmaakt getekend zijn met de spreuk *Custos Montium* of *Cruce de Cruce*, als het toeval het zo gewild had.

Anders dan meestal gedacht wordt is het oorspronkelijke handschrift van de profetieën van Malachias niet in de Vaticaanse bibliotheek gevonden. Aartsbisschop Cardinale heeft in het Vaticaan een grondig onderzoek ingesteld. Jammer genoeg kunnen we geen bewijs vinden dat het handschrift daar is of geweest is. De vele publikaties en toevoegingen inzake de profetieën van Malachias sinds het midden van de zestiende eeuw komen niet nauwkeurig overeen met de volgorde van de pausen, vooral niet tijdens de regeringen van de tegenpausen.

77

Het is ook redelijk te veronderstellen dat de verklaarders ruimschoots hebben gesteund op hun voorgangers en dezelfde op-eenvolging hebben aangenomen.

Zoals de zaken nu staan kan de profetie van Malachias over Leo XII een verwijzing zijn naar twee van de opmerkelijkste deugden van deze paus: waakzaamheid, die men verbindt met de hond, en voorzichtigheid, die gewoonlijk wordt verbonden met de slang.

VIR RELIGIOSUS

Een godsdienstig man

PIUS VIII

1829 - 1830

FRANCISCUS XAVERIUS CASTIGLIONE

Franciscus werd in 1761 geboren en studeerde bij de jezuiteten. In 1800 benoemde Pius VII hem tot bisschop van Montalto; hij heeft verschillende bisschoppelijke zetels bekleed. Reeds in het conclaaf van 1823 was Castiglione onder de kandidaten voor het pausschap. Kardinaal Wiseman verhaalt dat de keuze van deze paus en ook de naam die hij zou aannemen door Pius VII waren voorspeld. Bij een bepaalde gelegenheid richtte de paus zich tot kardinaal Castiglione en zei: 'Uwe Heiligheid Pius VIII zal deze zaak wel regelen.' Bij de verkiezing van 1829 volgde hij Pius VII op en op 1 december 1830 stierf hij. De spreuk van Malachias kan doelen op het feit (*Religiosus*) dat de paus uit een familie stamde die bekend stond om haar diep geloof, en dat hij niet de eerste paus was die deze familie aan God geschonken had. Andere verklaarders nemen aan dat *Religiosus* hetzelfde betekent als Pius en dus zijn naam voorafbeeldt.

78

DE BALNEIS ETRURIAE

Van de badplaatsen van Etrurië

GREGORIUS XVI

1831 - 1846

MAURUS of BARTHOLOMEÛS ALBERTUS

CAPPELLARI

Maurus werd in 1765 geboren en nam toen hij bij de camaldulenzen van Sint Michiel te Murano intrad, de naam Maurus aan. Drie jaar later werd hij geprofest en in 1787 priester gewijd. In 1800 werd dom Maurus abt. In 1825 benoemde Leo XII hem tot kardinaal en prefect van de congregatie van de Propaganda. Na de dood van paus Pius VIII werd hij in 1831 tot paus gekozen. Hij stierf in 1846.

Gregorius XVI begon zijn kloosterleven in de orde van de camaldulenzen, die in de dertiende eeuw gesticht was in een plaats in Etrurië, die in het Latijn *Badneum* heette. Onder de persoonlijke leiding van de paus zijn tijdens de Etruskische opgravingen buitengewoon waardevolle ontdekkingen gedaan. Het museum dat deze schatten van oude Etruskische kunst bevat, werd naar hem 'Gregoriaans Museum' genoemd. Het wapen van de paus vertoont aan de rechterkant het wapen van de camaldulenzen.

CRUX DE CRUCE

Het kruis van een kruis

PIUS IX

1846 - 1878

JOANNES MARIA MASTAI FERRETTI

Joannes Maria werd in 1792 geboren en in 1814 toegelaten tot het adellijke hof van de paus. Hij mocht geen priester worden, omdat hij aan vallende ziekte leed, en ging theologie studeren aan het Romeins seminarie. Tegen 1819 was zijn gezondheid volledig hersteld en werd hij priester gewijd. In 1827 werd hij aartsbisschop en in 1840 kardinaal. In 1846, twee weken na de dood van Gregorius XVI, werd kardinaal Mastai Ferretti tot paus gekozen.

79

Het verlies van zijn tijdelijke macht was een van de vele beproevingen die het lange pontificaat van Pius IX vulden. Er was bijna geen land waar geen inbreuk werd gemaakt op de rechten van de kerk. In vele landen werden kerkelijke goederen verbeurd verklaard, kloosterlingen verdreven en bisschoppen gevangen gezet of verbannen. Het toppunt van deze beroerten werd bereikt tijdens de Kulturkampf, die in 1873 begon.

Pius heeft een goede naam, omdat hij voor belangrijke kerkelijke waardigheden alleen mensen aanwees die bekend stonden zowel om hun vroomheid als om hun geleerdheid. Onder de grote kardinalen die hij koos waren Wiseman en Manning voor Engeland, Cullen voor Ierland en McCloskey voor de Verenigde Staten. Op 29 september 1850 herstelde hij de katholieke hiërarchie in Engeland door de oprichting van het aartsbisdom Westminster met twaalf suffragaanzetels. Hij stierf te Rome op 7 februari 1878.

Al wordt het kruis dikwijls vermeld in de profetieën, toch lijdt het bijna geen twijfel, of Pius IX moest het zwaarste kruis dragen dat tot dan toe het pausschap had getroffen. De tijdelijke macht van de kerk werd ernstig beknod en de invloed van haar geestelijke leider daalde aanzienlijk. Het lijdt ook geen twijfel of het huis van Savoye, dat een kruis tot embleem heeft, heeft de smarten van deze paus ten zeerste vergroot.

LUMEN IN COELO

Een licht aan de hemel

LEO XIII

1878 - 1903

JOACHIM PECCI

Joachim werd in 1810 geboren en priester gewijd in 1837. In 1843 werd hij nuntius en tot aartsbisschop gewijd. In 1853 maakte Pius IX hem kardinaal. Het conclaaf van 1878 koos hem tot paus.

Onder de gevallen waarbij Leo XIII invloed uitoefende op de Engelsprekende wereld kunnen genoemd worden de verheffing van John Henry Newman tot kardinaal, de zaligverklaring van de veertig Engelse martelaren, twee encyclieken: *Ad Anglos* uit 1895, over de terugkeer tot de katholieke eenheid, en *Apostolicae Curiae* uit 1896, over de geldigheid van de anglicaanse

wijdingen. In Ierland benoemde hij aartsbisschop McCabe tot kardinaal en in de Verenigde Staten stichtte hij in 1892 een apostolische delegatie te Washington. Leo XIII stierf op 20 juli 1903.

Dit is de eerste spreuk van Malachias sinds 1590 die een duidelijke zinspelning schijnt te zijn op het wapen van de paus. Dit vertoont namelijk een stralende ster. Deze kwam ook voor in het wapen van Innocentius VII en de profeet noemt ze daar een *sidus*. Dikwijls heeft men gezegd dat als Malachias' spreuk inzake Leo XIII *Sides in Coelo* luidde, ze overtuigender zou zijn. Toch blijft het een feit dat *Lumen in Coelo* een tamelijk juiste omschrijving is van het pauselijk wapen.

IGNIS ARDENS

Het brandend vuur

PIUS X

1903 - 1914

JOZEF SARTO

Jozef werd geboren in 1835 en priester gewijd in 1858. In 1884 werd hij bisschop van Mantua en in 1893 patriarch van Venetië en kardinaal. Hij was waarschijnlijk de ijverigste propagandist van zijn tijd. Vooral waren zijn pogingen gericht op de bevordering van de vroomheid onder de gelovigen. Na de dood van Leo XIII werd kardinaal Sarto tot paus gekozen. Hij stierf in 1914.

Zonder overdrijving kunnen we zeggen dat *Ignis Ardens* deze paus buitengewoon juist beschrijft. Zijn ijver en inspanningen waren gericht op de geestelijke wedergeboorte van de kerk die hij leidde.

RELIGIO DEPOPULATA

De verworste godsdienst

BENEDICTUS XV

1914 - 1922

JACOBUS DELLA CHIESA

Geboren in 1854 bracht hij het grootste deel van zijn leven door in diplomatieke dienst. In 1907 werd hij aartsbisschop van Bologna en in 1914 kardinaal en vervolgens paus. Tijdens de eerste wereldoorlog deed de paus vele pogingen om de vrede te herstellen en het lijden te verlichten. Hij stierf in 1922.

De regeringsjaren van paus Benedictus werden overschaduwd door de dood van miljoenen christenen in de eerste wereldoorlog. Het jaar 1917 zag het begin van de Russische revolutie, die een einde maakte aan het godsdienstig leven in dit eertijds zeer christelijke land.

Religio depopulata is een van de profetieën van Malachias die jammer genoeg letterlijk vervuld zijn.

FIDES INTREPIDA

Ongeschokt geloof

PIUS XI

1922 - 1939

ACHILLES RATTI

Achilles Ratti werd in 1857 geboren. Hij werd prefect van de pauselijke bibliotheek in 1914, pauselijk nuntius voor Polen in 1919 en kardinaal-aartsbisschop van Milaan in 1921. Paus geworden in 1922 zag hij de opkomst van het fascisme en het communisme in de westerse wereld. Hij stierf in 1939.

Recente publikaties van Vaticaanse documenten bewijzen aan welk een geweldige druk deze paus werd blootgesteld door de dictators van Italië en Duitsland. Weer zou men kunnen zeggen dat juist het *Fides intrepida* van de paus - zijn ongeschokt geloof in wat naar zijn mening juist was - misschien nog grotere ellende heeft voorkomen dan die waardoor de katholieke kerk tijdens zijn regering is getroffen. Zijn moed, waarover Hitler spotte en raasde en waarvoor Mussolini ineenschrompel-

de; zijn vierkante kritiek op fascisme en communisme, die de roekeloze plannen van de dictators verstoord; zijn ongeschokt geloof, dit alles steunde de kerk in een periode van ernstige beproevingen. De omschrijving van Malachias schijnt uiterst geschikt voor paus Pius XI.

PASTOR ANGELICUS

Een engelachtige herder

PIUS XII

1939 - 1958

EUGENIUS PACELLI

Geboren in 1876 bracht Eugenijs Pacelli het grootste deel van zijn loopbaan door in diplomatieke dienst. Van 1917 tot 1929 was hij nuntius in Duitsland en in 1930 werd hij kardinaal-staatssecretaris. Zijn keuze tot paus in 1939 was zuiver een formaliteit, omdat niemand beter de voetstappen van zijn voorganger had kunnen volgen. Pius XII stierf in 1958.

Recente werken, vooral dat van Pinchas Lapide: *The last Three Popes and the Jews*, en de publikatie van de Vaticaanse documenten betreffende de regering van Pius XII hebben de wereld het vaststaand en onweerlegbaar bewijs geleverd van de grootheid en geestkracht van deze paus. Hij was in de volle zin des woords een engelachtige herder voor de kudde die aan zijn zorg was toevertrouwd, en tot die kudde behoorden allen die leden. Niettegenstaande de ontorende en schandelijke laster die over hem is uitgestrooid in toneelstukken als *De Plaatsbekleder* van Rolf Hochhuth, is Pius XII een van de grootste pausen uit alle tijden. Al is de inhoud van zijn visioenen nog niet algemeen bekend, toch lijdt het welhaast geen twijfel of hij had werkelijk contact met de bovenzinlijke wereld. De omschrijving *Pastor angelicus* is zeer treffend en een van de tekenendste uit de profetieën van Malachias.

PASTOR ET NAUTA

Herder en zeeman

JOANNES XXIII

1958 - 1963

ANGELUS JOZEF RONCALLI

Geboren in 1881 bracht Jozef Roncalli vele jaren als apostolisch delegaat en nuntius door in Turkije, Griekenland, Bulgarije en Frankrijk. In 1953 werd hij kardinaal en patriarch van Venetië en in 1958 koos het conclaaf hem tot paus. In 1962 riep hij het tweede Vaticaans concilie bijeen. Zijn encycliek *Pacem in terris* wordt beschouwd als een van de belangrijkste documenten uit onze tijd. Hij stierf in 1963.

Paus Joannes was de herder van de wereld en werd misschien meer bemind, door niet-katholieken zowel als katholieken, dan welke paus ook in de geschiedenis. De spreuk *Pastor et Nauta* van Malachias wijst rechtstreeks op de zetel in Venetië, die hij bekleedde als patriarch voordat hij paus werd.

Tijdens het conclaaf werd in Rome gefluisterd dat kardinaal Spellman van New York, die bekend stond als zeer geïnteresseerd in de profeteën van Malachias, een boot had gehuurd, vol schapen had geladen en de Tiber op en af was gevaren.

FLOS FLORUM

De bloem van de bloemen

PAULUS VI

1963 - 1978

JAN BAPTIST MONTINI

Geboren in 1897 werkte hij met zijn voorgangers samen in de pauselijke staatssecretarie en werd in 1952 pro-staatssecretaris. In 1958 werd hij aartsbisschop van Milaan en kardinaal. In 1963 koos het conclaaf hem tot paus.

De spreuk van Malachias lijkt een duidelijke zinspeling op het wapen van de paus, dat drie lelies vertoont.

84

De volgende vier profeteën moeten nog in vervulling gaan.

DE MEDIETATE LUNAE

Van de halve maan 1978

Dit kan zowel een zinspeling zijn op het wapen als een aanduiding van een grote gebeurtenis die hen betreft, wier godsdienstig leven onder het teken staat van de halve maan. Hier zou men zich aan tal van speculaties kunnen wagen, vooral thans, nu de situatie in het Midden-Oosten zeer goed een ernstige bedreiging van de vrede in onze tijd kan blijken. Zo'n conflict kan leiden tot een 'heilige oorlog', die onder de halve maan wordt gestreden en een verwoestende uitwerking kan hebben zowel op de moslims als op de christenen.

DE LABORE SOLIS

(a) Van de inspanning van de zon

(b) Van de zonsverduistering 1978

Deze paus zal vermoedelijk gekozen worden binnen de eerste twee decennia. Het is moeilijk een uitleg te kiezen, want de twee hierboven aangegeven vertalingen laten twee sterk verschillende gedachtengangen toe. In mijn inleiding heb ik de mogelijkheid al afgewezen dat de spreuk van Malachias slaat op Matteüs 24, 5-9, en zoals ik reeds gezegd heb, kan ze best een zinspeling zijn op het wapen van de gekozene. Maar om de spreuk van Malachias uit te leggen ingeval ze vertaald moet worden 'Uit de zonsverduistering', heb ik enkele inlichtingen ingewonnen over de volledige zonsverduisteringen tussen 1970 en 1990 en ontdekt, dat er in deze twintig jaren zestien zullen zijn. Zonsverduisteringen zijn er te veel om onzekerheid buiten te sluiten. Beslissend zou in elk geval zijn, waar deze zonsverduistering gezien kan worden. Het schijnt eigenlijk onwaarschijnlijk dat de plaats van het conclaaf (Rome) beslissend is, want de eerstkomende zonsverduistering die in Midden- en Zuid-Europa zichtbaar is, zal pas plaatsvinden op 11 augustus 1999. Maar als de tweede paus na die van nu bijvoorbeeld in Amerika geboren was in 1900, 1904, 1908, 1916, 1918 of 1925 en tot paus gekozen werd in 1972, 1977, 1979, 1981 of 1984, zou het samenloop volgens mij toch opvallend zijn, ofschoon niet overtuigend, want dan zou hij zowel geboren als gekozen zijn, terwijl in zijn land van oorsprong een volle zonsverduistering plaatsvond. Men zou de speling nog kleiner kunnen maken

85

en veronderstellen dat de keuze plaats heeft op de dag van de zonsverduistering. Dit zou natuurlijk uiterst merkwaardig zijn. *De labore solis* laat nog wel andere verklaringen toe dan de twee hierboven genoemde: de werkende zon is een zon die straalt. Ik geloof niet dat in de eerstkomende decennia de kerk progressief genoeëg zal zijn om een paus uit Afrika te kiezen, maar ook dit zou een verklaring kunnen zijn. Trouwens, het is bekend dat de wapens die door de vorsten van de kerk worden gekozen soms ongewoon zijn, om het heel zacht te zeggen. Daarom ben ik ervan overtuigd dat er nu al een vrij jonge bisschop moet zijn, die misschien met andere heraldieke figuren ook de stralende zon in zijn wapen draagt. Natuurlijk zal het Heilig College hem niet om die reden als opvolger van Sint Petrus kiezen, maar omdat hij geschikt en vroom is.

GLORIA OLIVAE

De glorie van de olijf

De olijftak is altijd geassocieerd met vrede en deze omschrijving zou als verwijzing naar zijn wapen goed bij paus Pius XII gepast hebben. Het lijkt weinig twijfel of deze spreuk kan in de toekomst gemakkelijker verklaard worden dan de vorige. Enkele middeleeuwse uitleggers hebben extra-moeite genomen om erop te wijzen, dat Malachias in zijn profetieën niet uitdrukkelijk vermeldt dat er geen pausen zullen regeren tussen *Gloria Olivae* en de laatste paus *Petrus Romanus*; anderzijds vermeldt hij ook niet dat er wél andere zullen zijn. De orde van Sint Benedictus heeft er bij traditie aanspraak op gemaakt dat deze paus uit haar rijen zal stammen. Sint Benedictus zelf heeft voorspeld dat vóór het einde van de wereld zijn orde de katholieke kerk glorievol zal leiden in de strijd tegen het kwaad. De benedictijnen heten ook wel olivetanen. Dit kan best verklaren dat ook een andere uitleg van de profetie mogelijk is.

PETRUS ROMANUS

Deze laatste spreuk verklaart zichzelf en Malachias sluit zijn korte maar fascinerende profetieën aldus:
'Tijdens de eindvervolgving van de heilige roomse kerk zal Petrus de Romein regeren en zijn kudde weiden te midden van vele beproevingen. Daarna zal de stad met zeven heuvels verwoest worden en zal de geduchte Rechter de mensen oordelen.'
(Zie voor deze profetie ook pagina 8.)

NOTA

Bij mijn commentaar op de profetieën van Malachias heb ik ruimschoots gebruik gemaakt van de middeleeuwse verklaringen en die uit de negentiende eeuw. Maar die eindigen met *Crux de Cruce* (Pius IX) en ik heb geprobeerd de verklaringen tot *Flos Florum* (Paulus VI) aan te vullen volgens dezelfde lijnen.

Voor het gemak van de lezer heb ik een korte 'levensloop' toegevoegd van de pausen die door Malachias vermeld worden. Voor verwijzingen heb ik gebruikt *I Sommi Pontefici Romani* (Vaticaan 1968) en *The Catholic Encyclopedia* (New York). De pauselijke wapens zijn gereproduceerd uit *Stemmi dei Sommi Pontefici* (Vaticaan 1968).

Peter Bander